

COLLEGE BESCHERMING PERSOONSGEGEVENS

Zwarte lijsten detailhandel

De werking van drie Incidentenregisters en het Waarschuwingsregister
van de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel

Onderzoeksrapport

SAMENVATTING

Fraude door personeelsleden kost het bedrijfsleven veel geld. Om deze fraude tegen te gaan heeft de detailhandel het systeem van zwarte lijsten in het leven geroepen. Deze lijsten bevatten gegevens van werknemers die vanwege fraude zijn ontslagen en tegen wie aangifte is gedaan. Werkgevers kunnen door het raadplegen van de lijst zien of een sollicitant erop voorkomt.

Voor – vaak jonge – werknemers die een keer de fout in gaan, kan de opname op deze lijst grote gevolgen hebben: zij kunnen een baan in de branche de eerste vier jaar wel vergeten. Daarom is het van belang dat de criteria voor opname op de lijst goed worden gehanteerd en dat de procedures worden gevolgd. Dit rapport doet verslag van de werking van het systeem.

De Stichting Fraude Aanpak Detailhandel (FAD) heeft in 2004 een waarschuwingssysteem – de zwarte lijsten – in het leven geroepen met als doel fraude door personeel tegen te gaan. In dat systeem kunnen bedrijven intern een Incidentenregister bijhouden van personeelsleden tegen wie aangifte is gedaan en die zijn ontslagen. Vanuit dit register kunnen persoonsgegevens worden overgeheveld naar het overkoepelend Waarschuwingregister, dat ten behoeve van het screenen van sollicitanten door andere bedrijven kan worden ingezien.

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft het aanleggen van het Waarschuwingregister beoordeeld op rechtmatigheid. Het systeem is sinds september 2005 in werking. In het tweede halfjaar van 2006 heeft het CBP ambtshalve onderzoek verricht naar de naleving van de normen met betrekking tot het waarschuwingssysteem. Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd. De eerste fase betrof het verkrijgen van relevante documentatie. Er zijn diverse documenten opgevraagd bij de FAD en bij zes deelnemers aan het waarschuwingssysteem. De tweede fase betrof het onderzoek ter plaatse bij drie deelnemende bedrijven.

Wat de formele vereisten betreft blijkt uit het onderzoek het volgende:

- Alle onderzochte deelnemers hebben hun Incidentenregister bij het CBP gemeld en voldoen daarmee aan de (formele) norm van melding.
- Slechts één van de drie onderzochte deelnemers voldoet aan de norm dat er formeel vastgestelde interne werkprocedures/-instructies dienen te zijn.

Wat betreft de materiële vereisten is door het CBP gecontroleerd op drie criteria voor opname in het waarschuwingssysteem die in het Protocol Waarschuwingregister Detailhandel worden genoemd: de activiteiten van de individuele persoon moeten hebben geleid tot ontslag, er moet aangifte zijn gedaan bij de politie en de betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

- Het blijkt dat de in het Waarschuwingregister opgenomen personen ontslagen zijn. De deelnemers voldoen daarmee aan de gestelde eis.
- Het blijkt dat de deelnemers niet in alle gevallen voldoen aan de eis dat er aangifte moet zijn gedaan tegen de ex-werknemer.
- Het naleven van de informatieplicht gebeurt onvoldoende. In 22% (= 24 dossiers) van de 110 onderzochte dossiers is geen schriftelijk document aangetroffen waaruit kan blijken dat de deelnemer de betrokkene heeft geïnformeerd over opname in het waarschuwingssysteem.

Daarnaast zijn de onderzoekers nagegaan of opname in het Waarschuwingregister geschiedt na een expliciete afweging, of daarbij is voldaan aan de proportionaliteitseis en of rekening wordt gehouden met de persoon van de dader.

- Het CBP heeft in slechts 1% (één dossier) van de onderzochte dossiers kunnen vaststellen dat er expliciet een afweging is gemaakt over de beantwoording van de vraag of de gegevens van een betrokkene wel of niet moesten worden opgenomen in het systeem.
- De deelnemers hanteren niet de proportionaliteitstoets.
- In bijna de helft van de onderzochte dossiers (48%) blijkt dat de personen zijn opgenomen in het Waarschuwingsregister voor bedragen onder de € 100. In 31% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingsregister betreft het een bedrag met een waarde van € 20 of minder. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

INLEIDING

Een van de maatregelen van de detailhandel tegen fraude en diefstal door eigen personeel is het op zogeheten 'zwarte lijsten' vastleggen van gegevens van personeelsleden tegen wie om die reden aangifte is gedaan en die zijn ontslagen. Bedrijven die met een sollicitant een overeenkomst willen aangaan, kunnen bekijken of de betrokken persoon op de lijst voorkomt en zo ja, om welke reden. Aan de hand van de gegevens op de lijst kunnen zij vervolgens besluiten de sollicitant al dan niet aan te nemen.

De Stichting Fraude Aanpak Detailhandel (FAD) heeft in 2004 een dergelijk waarschuwingssysteem met bijbehorend Protocol in het leven geroepen. Het FAD-systeem bestaat uit het *Incidentenregister* en het *Waarschuwingregister*. In het *Incidentenregister* worden op het niveau van een deelnemend bedrijf gegevens opgenomen van individuele natuurlijke personen. De functie van het *Waarschuwingregister* is het vaststellen of een individuele persoon daarin is opgenomen, zodat gegevens uit het *Incidentenregister* van de deelnemers zichtbaar zijn voor (de organisatie van) de andere deelnemers.

De Wbp verzet zich niet tegen deze zwarte lijsten op zich. Met het oog op een correcte omgang met persoonsgegevens worden op grond van de Wbp echter wel eisen gesteld aan het inrichten en gebruiken van deze verwerkingen. De eisen betreffen onder andere de reikwijdte van de signalerings- en waarschuwingssystemen, het verstrekken van informatie erover en de bewaringstermijn van de gegevens.

In juni 2004 heeft het CBP met de FAD overlegd over de randvoorwaarden voor het instellen van de waarschuwinglijsten en deze beoordeeld op rechtmatigheid. Een jaar later is een proef met het registratiesysteem gestart bij enkele bedrijven. In september 2005 is de zwarte lijst door de leden van de Nederlandse Raad voor de Detailhandel in gebruik genomen. In de zomer 2006 is het CBP ambtshalve een onderzoek gestart om na te gaan of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan. Dit rapport bevat de resultaten van dat controlerend onderzoek.

Het onderzoek dient om vast te stellen of de werkwijze met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, in het kader van het waarschuwingssysteem, voldoet aan de algemene voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De verwerking moet behoorlijk en zorgvuldig zijn, persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden worden verzameld en niet langer dan noodzakelijk worden bewaard. Bovendien moet de verwerking toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn, alsmede juist en nauwkeurig en passend worden beveiligd.

Daarnaast moet de verwerking van gegevens voldoen aan een aantal specifieke normen van de Wbp en van het Protocol Waarschuwingregister Detailhandel.

De controlerende onderzoeken zijn uitgevoerd bij de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel en bij drie deelnemende verantwoordelijken (bedrijven, aangeduid als X, Y en Z).

Algemene informatie over het onderzoek, de onderzoeksvragen en de werkwijze van het CBP is opgenomen in de Bijlagen.

1

BEVINDINGEN

- 1.1 Hebben de deelnemers hun Incidentenregister gemeld? 9
- 1.2 Welke maatregelen zijn er getroffen om de zorg voor de kwaliteit van de opgenomen gegevens te waarborgen? 9
- 1.3 Leven de deelnemers de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na? 11
- 1.4 Het systeem 17

Onderzocht is welke soorten zaken opgenomen zijn in het Incidentenregister en welke zaken vervolgens worden opgenomen in het Waarschuwingregister.

De expliciet in het Protocol beschreven eisen voor de verwerking van persoonsgegevens die zijn onderzocht zijn:

- De meldingsplicht bij het CBP (alleen formele toetsing, niet inhoudelijk);
- De naleving van de criteria voor opname in het register zoals geregeld in het Protocol, waaronder in het bijzonder:
- De informatieplicht.

Naast bovengenoemde specifieke aspecten is ook naleving van de algemene zorgvuldigheidsplicht onderzocht.

In dit hoofdstuk worden eerst de drie onderzoeksvragen en de antwoorden daarop één voor één behandeld. Per onderzoeksvraag komen de volgende aspecten aan bod:

- Norm
  - Wettelijk kader (Wbp)
  - Sectornormering (Protocol)
- Feitelijke constatering
- Beoordeling

Vervolgens wordt aandacht besteed aan operationele aspecten van het waarschuwingssysteem.

1.1 Hebben de deelnemers hun Incidentenregister gemeld?

- **Norm**

In artikel 27 en artikel 28 Wbp is de meldingsplicht neergelegd. In beginsel dient iedere geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bij het CBP of een functionaris gegevensbescherming gemeld te worden.

Artikel 3.1 van het Protocol schrijft voor dat de verantwoordelijke zijn verwerking moet melden bij het CBP.

- **Feitelijke constatering**

Uit het onderzoek is gebleken dat (op peildatum oktober 2006) alle (27) deelnemers aan de Waarschuwinglijst van de FAD hun Incidentenregister hebben gemeld.

- **Beoordeling**

De deelnemers voldoen aan de norm.

1.2 Welke maatregelen zijn er getroffen om de zorg voor de kwaliteit van de opgenomen gegevens te waarborgen?

- **Norm**

Op grond van artikel 11 lid 2 Wbp moet de verantwoordelijke de nodige maatregelen treffen opdat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. Op hem wordt geen absolute verplichting gelegd. Eén van de redenen echter voor het CBP om van een nader onderzoek (in het kader van artikel 31 Wbp) af te zien, is dat van de verantwoordelijke wordt verwacht dat deze de werkwijze van het Protocol heeft geconcretiseerd in werkprocessen. Daarom wordt onderzocht of de deelnemers een voor de eigen organisatie vastgestelde werkinstructie hebben en of er is voorzien in controle op de naleving hiervan.

In zijn verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004 van het Waarschuwingregister Detailhandel heeft het CBP de FAD geadviseerd om - als garantie dat alleen ernstige incidenten in het Waarschuwingregister worden opgenomen - in het protocol en de werkprocessen een proportionaliteitsafweging op te nemen. Naast het feit dat een personeelslid ontslagen moet zijn wegens fraude en dat hiervan aangifte is gedaan dient er - voorafgaand aan de opname - een proportionaliteitsafweging plaats te vinden waarbij afgewogen wordt of het belang van de opname in het Waarschuwingregister prevaleert boven de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene als gevolg van de opname van zijn gegevens.

Artikel 3.3 van het Protocol schrijft voor dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften. De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoer-validatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Artikel 10.3 van het Protocol schrijft voor dat de interne of de externe accountant van de deelnemer jaarlijks de naleving van de bepalingen in het Protocol controleert. Van de bevindingen wordt verslag uitgebracht aan het bestuur van de deelnemer.

- **Feitelijke constatering**

Bij brief van 3 oktober 2006 heeft het CBP zes deelnemers schriftelijk verzocht om het CBP de door hun eigen bedrijf goedgekeurde procedures en werkinstructies zoals bedoeld in artikel 3.3 van het Protocol voor opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister toe te sturen. Tevens heeft het CBP daarbij verzocht om de daarbij door het bedrijf gebruikte standaardbrieven bij te voegen.

Twee van de toegezonden werkinstructies konden een inhoudelijke toets positief doorstaan omdat deze het protocol formeel hebben vastgesteld en hebben geïntegreerd in de eigen werkprocessen. Twee scoorden bijna voldoende omdat ze het protocol hebben geïntegreerd in de eigen werkprocessen. De laatste twee scoorden onvoldoende omdat deze slechts verwijzen naar het algemene Protocol.

- Verantwoordelijke X heeft het protocol vertaald naar een eigen Protocol Fraudebeleid en eigen protocol Waarschuwingregister. De uitwerking van het Protocol vindt zijn neerslag in de door verantwoordelijke X gebruikte sollicitatieformulieren en ontslagbrieven. Tot slot is hiervoor binnen de bedrijven van verantwoordelijke X aandacht gevraagd middels vier nieuwsbrieven.
- Verantwoordelijke Y heeft geen maatregelen getroffen om de zorg voor de kwaliteit van de opgenomen gegevens te waarborgen. Verantwoordelijke Y heeft het Protocol niet vertaald naar een eigen Protocol Fraudebeleid en een eigen Protocol Waarschuwingregister. De uitwerking van het Protocol vindt een summiere weerslag in de door verantwoordelijke gebruikte sollicitatieformulieren en, in een enkel geval, de ontslagbrief. Tot slot is er binnen de bedrijven van verantwoordelijke Y aandacht voor gevraagd middels acht nieuwsbrieven. Bij Y was het opmerkelijk genoeg bij de gebruikers onbekend dat Y gebruik maakt van het Incidentenregister.
- Verantwoordelijke Z heeft geen formeel (door de leiding van het bedrijf) vastgestelde werkprocedure/-instructie. Het Protocol is wel 'door en op de werkvloer' vertaald. Er is een soort standaard werkwijze, een voorbeeldbrief, een intern klachtenreglement, een brief voor nieuwe medewerkers, een memo aan alle filialen en een memo aan alle medewerkers over deelname aan het Waarschuwingregister bij een recente salarisstroom.

Interne controle

Alle zes ondervraagde bedrijven (waaronder X, Y en Z) hebben aangegeven dat er geen rapportage beschikbaar is van de interne controledienst.

- X verwerkt persoonsgegevens binnen het kader van het waarschuwingssysteem sinds februari 2006.
- Y verwerkt persoonsgegevens binnen het kader van het waarschuwingssysteem sinds september 2005.
- Z verwerkt persoonsgegevens binnen het kader van het waarschuwingssysteem sinds juni 2006.

Reactie FAD

Bij brief van 4 april 2007 geeft de FAD op dit punt de volgende reactie:

'In de documentatiemap 'Waarschuwingregister ter voorkoming van fraude in de detailhandel' heeft de stichting FAD twee modelinstructies opgenomen, één voor de veiligheidsafdeling en één voor de afdeling Human Resources. In deze werkinstructie wordt voor het systeem dat door alle deelnemers wordt gebruikt op uniforme wijze aangegeven op welke wijze met de gegevens en de registers moet worden omgegaan. Met deze instructies is op voldoende wijze invulling gegeven aan hetgeen op pagina 7, respectievelijk 12, van het rapport wordt aangegeven: 'te dien einde is het gewenst dat de verantwoordelijke algemene richtlijnen uitvaardigt voor de eigen medewerkers die van de gegevens kennis kunnen nemen en voor de ontvangers van de gegevens, zijnde de deelnemers aan het waarschuwingregister'. Met deze instructie is naar onze mening ook invulling gegeven aan het bepaalde in artikel 3.3 van het protocol'.

- **Beoordeling**

Twee van de drie nader onderzochte deelnemers voldoen niet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn.

X voldoet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn.

Y voldoet niet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn.

Z voldoet niet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies door de leiding van het bedrijf zijn vastgesteld.

Er wordt geen uitspraak gedaan over de interne controle met betrekking tot X en Z omdat de termijn waarbinnen deze de interne controle dienen te hebben uitgevoerd nog niet is verstreken.

Y voldoet niet aan de norm dat er jaarlijks een interne controle moet worden uitgevoerd.

Reactie van het CBP naar aanleiding van de opmerkingen van de FAD op het rapport voorlopige bevindingen

Het is noodzakelijk dat de deelnemers voor de eigen organisatie de modelinstructies van de FAD goedkeuren en daaraan zelf invulling geven. De beoordeling betreft het formele aspect van goedkeuring door de leiding van het bedrijf (de directie die voor het eigen bedrijf de procedures heeft goedgekeurd).

1.3 Leven de deelnemers de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na?

De criteria zijn:

- Ontslag werknemer wegens fraude;
- Aangifte tegen werknemer wegens fraude;
- Informatieplicht jegens werknemer;
- Het bij opname in het Waarschuwingregister rekening houden met de ernst van het feit en de persoon van de dader.

• Norm

Artikel 3.3 van het Protocol schrijft voor dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften. De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Artikel 10.3 van het Protocol schrijft voor dat de interne of de externe accountant van de deelnemer de naleving van de bepalingen in het Protocol jaarlijks controleert. Van de bevindingen wordt verslag uitgebracht aan het bestuur van de deelnemer.

Op grond van artikel 5.2 van het Protocol moeten de deelnemers er zorg voor dragen dat verwijzingsgegevens van individuele natuurlijke personen voldoen aan de criteria om te worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De volgende opnamecriteria gelden:

- 1 de activiteiten van de individuele persoon moeten geleid hebben tot ontslag;
- 2 er moet aangifte zijn gedaan bij de politie;
- 3 de betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

Informatieplicht

Het is van belang dat de overdracht uit een register voor intern gebruik naar een register voor extern gebruik zorgvuldig wordt vastgelegd. Immers, om adequaat te kunnen informeren moet de overdracht zijn vastgelegd. Het informeren komt in de artikelen 33 en 34 Wbp aan bod. Deze bepalingen vormen een uitwerking van het transparantiebeginsel en van het in artikel 6 Wbp neergelegde beginsel van 'fair processing': behoudens uitzonderingen is de gegevensverwerking slechts 'behoorlijk' in

de zin van artikel 6, indien de betrokkene daarvan overeenkomstig de regels van de artikelen 33 of 34 op de hoogte wordt gebracht.

Artikel 34 Wbp bestrijkt alle gevallen die niet onder het bereik van artikel 33 Wbp vallen. De deelnemer bepaalt zelf of hij de betrokkene opneemt in het Incidentenregister en in het Waarschuwingregister; derhalve is artikel 33 niet van toepassing. De betrokkene moet door de verantwoordelijke worden geïnformeerd over de opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister, tenzij hij reeds daarvan op de hoogte is:

- a op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
- b wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

Artikel 9.1 van het Protocol schrijft voor dat de betrokkene wordt geïnformeerd op het moment dat diens gegevens worden vastgelegd in een Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister. Voor zover het een verzoek betreft van een betrokkene hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens in het Incidentenregister zijn opgenomen, kan mededeling achterwege blijven indien opsporings- of onderzoeksbelangen dit noodzakelijk maken (art. 9.3).

Artikel 9.5 van het Protocol schrijft voor dat de deelnemers een overzicht bijhouden van verrichte verstrekkingen voor de duur van 1 jaar na de datum waarop de gegevens aan de andere deelnemer zijn verstrekt.

Proportionaliteit

In zijn verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004 van het Waarschuwingregister Detailhandel heeft het CBP de FAD de voorwaarde gesteld dat in het Protocol en de werkprocessen een proportionaliteitsafweging moest worden opgenomen. Dit om te garanderen dat alleen ernstige incidenten in het Waarschuwingregister worden opgenomen. Naast het feit dat een personeelslid ontslagen moet zijn wegens fraude en dat hiervan aangifte is gedaan dient er - voorafgaand aan de opname - een proportionaliteitsafweging plaats te vinden. Afgewogen moet worden of het belang van de opname in het Waarschuwingregister prevaleert boven de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene als gevolg van de opname van zijn gegevens. Voor een zestienjarige die wegens een relatief klein incident in het register is opgenomen zou dit bijvoorbeeld kunnen betekenen dat hij de komende vier jaar in de detailhandel niet meer aan werk kan komen.

In het document *'Waarschuwingregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel'* dat de FAD in 2006 heeft uitgebracht, wordt een toelichting gegeven op de voorwaarden voor verwerkingen in het kader van het Waarschuwingregister. Onder het kopje *'algemene voorwaarden'* worden enkele beginselen genoemd en uitgewerkt, waaronder *'de ernst van de misstand'* (pagina 3). De FAD schrijft hierover:

'Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang (incident) mag niet leiden tot plaatsing op een Waarschuwingregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen. Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in een Waarschuwingregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft.'

- **Feitelijke constatering**

Opnamecriteria

Met betrekking tot de opname van gegevens van een ex-werknemer in het Waarschuwingregister gelden de volgende *criteria* ⁽¹⁾ :

- a Het moet gaan om een (eigen) *werknemer*
- b die wegens *fraude*
- c is *ontslagen*.
- d Het ontslag moet *met redenen zijn omkleed* en
- e *aangemeld* zijn bij de veiligheidsafdeling.
- f Er moet *aangifte* zijn gedaan bij de politie en
- g een *kopie* daarvan moet in het dossier zitten.
- h Aan de werknemer moet *schriftelijk zijn medegedeeld* dat hij is opgenomen in het *Incidentenregister* en, als dat het geval is,
- i in het *Waarschuwingsregister*.

In het Incidentenregister kunnen naast de hierboven genoemden ook andere (rechts)personen worden opgenomen als daar een gerede aanleiding voor bestaat en personen die gelieerd zijn aan de betrokkenen⁽²⁾.

Over de opnamecriteria bestaan verschillende interpretaties bij de deelnemers. Verantwoordelijken Y en Z gaan er blijkens de gesprekken expliciet van uit dat de inhoud van het Incidentenregister één op één moet overeenkomen met die van het Waarschuwingsregister. Verantwoordelijke X interpreteert dit anders. Dit blijkt uit het feit dat er méér personen zijn opgenomen in het Incidentenregister van X dan in het Waarschuwingsregister.

De onderzoekers spreken zich slechts uit over de naleving van de criteria voor opname in het Waarschuwingsregister, niet over de naleving van de criteria voor opname in het Incidentenregister.

- a **Werknemer**
In alle gevallen in het Waarschuwingsregister gaat het om een *eigen* werknemer.

In één dossier dat is opgenomen in een Incidentenregister gaat het om een medewerker die in dienst is bij een beveiligingsbedrijf (deze kan in het Incidentenregister worden opgenomen als daar een gerede aanleiding voor bestaat). Deze is *niet* in het Waarschuwingsregister opgenomen. In weer een ander dossier gaat het om een uitzendkracht die in dienst is bij een transportbedrijf. Deze is eveneens *niet* in het Waarschuwingsregister opgenomen.

Bij de deelnemers wordt verschillend gehandeld met betrekking tot de opname van stagiaires in het waarschuwingssysteem.

- b **Fraude**
Onder *fraude* wordt in het Protocol verstaan gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van de detailhandel waaronder het oneigenlijke gebruik van producten, diensten en voorzieningen, (pogingen) tot strafbare of laakbare gedragingen en overtredingen van wettelijke voorschriften⁽³⁾.

In 95% (= 105 dossiers) van de onderzochte dossiers van het waarschuwingssysteem kan worden vastgesteld om welke concrete gedraging het gaat. In 5% (= 5 gevallen) van de gevallen kunnen de onderzoekers niet beoordelen of iemand op grond van het fraudecriterium terecht in het Waarschuwingsregister is opgenomen of niet.

1 Pagina 5 van het *Waarschuwingsregister ter voorkoming van fraude in de Detailhandel*.

2 Pagina 66 van het *Privacy- en Beveiligingsbeleid met betrekking tot het Waarschuwingsregister en de Incidentenregisters, Bijlage VII bij het FAD-Waarschuwingsregister*.

3 Pagina 19 van het *Protocol Waarschuwingsregister detailhandel*.

- c Ontslag
De werknemer moet zijn ontslagen om te kunnen worden opgenomen in het Waarschuwingregister. In hoeveel gevallen blijkt dit niet uit het dossier, in twee gevallen hebben de werknemers zelf ontslag genomen en in één geval is het contract niet verlengd.

Uit twee dossiers, waarbij de betrokkenen alleen in het Incidentenregister zijn opgenomen, blijkt dat de (niet eigen) werknemer door zijn eigen werkgever is ontslagen.

Soms wordt het toegestaan dat een werknemer zelf ontslag neemt, soms niet. De werknemer wordt dan niet (altijd) opgenomen in het waarschuwingssysteem.

- d Redenen ontslag
In alle brieven is de reden voor ontslag opgenomen.
- e Aanmelden bij beveiliging
Uit de dossiers blijkt dat de ontslagen wegens fraude worden gemeld bij de veiligheidsafdeling. Alle dossiers die het CBP heeft onderzocht zijn door de beveiligingsafdeling ter beschikking gesteld en zijn door hen behandeld.
- f Aangifte
In 95% (= 77 dossiers)⁽⁴⁾ van de dossiers in het Waarschuwingregister is aangifte gedaan.
- g Kopie in dossier
In 90% (= 73 dossiers) van de dossiers in het Waarschuwingregister zit een kopie van de aangifte.
- h.& i. Schriftelijke mededeling, informatieplicht
In achttien dossiers (22%) blijkt dat de betrokkene niet schriftelijk is geïnformeerd over de opname in het Waarschuwingregister.

X blijkt 6% van de betrokkenen die alleen in het Incidentenregister waren opgenomen hierover te hebben geïnformeerd. Overigens is bij X opgevallen dat in acht dossiers brieven zijn aangetroffen met een postdatum van 23 oktober 2006, terwijl de opname in het register ruim vóór deze datum heeft plaatsgevonden. Y heeft geen van de betrokkenen geïnformeerd dat zij in het Incidentenregister zijn opgenomen.

Z heeft alle betrokkenen, weliswaar naderhand, geïnformeerd over opname in het Incidentenregister. Dit was nadat het CBP het onderzoek had aangekondigd.

Proportionaliteit

Afweging

In één van de onderzochte dossiers in het Waarschuwingregister, treffen de onderzoekers stukken aan waaruit een expliciete afweging blijkt van de vraag of de gegevens van een betrokkene wel of niet moesten worden opgenomen in dit register.

Met betrekking tot de afweging tot opname in het Incidentenregister is geconstateerd dat een betrokkene uit één dossier, die exact hetzelfde feit pleegde als de betrokkene uit een ander dossier (namelijk samen met de betrokkene uit het andere dossier ieder voor zich een blikje 'Red Bull' leegdrinken in het magazijn) wel in het Incidentenregister is opgenomen en de ander niet.

4 In totaal was er in 5 van de 110 onderzochte dossiers geen bewijs van aangifte. (X= 4 van 83; Y= 0 van 8; Z=1 van 19) .

In één van de dossiers treffen de onderzoekers een sepotbrief aan van het Openbaar Ministerie (onvoldoende wettelijk en overtuigend bewijs). In een ander dossier is sprake van een politieseptot (ook onvoldoende wettelijk en overtuigend bewijs). De verantwoordelijke heeft naar aanleiding van deze sepot geen actie ondernomen. De personen zijn (en blijven) opgenomen in het Waarschuwingregister.

Ernst van het feit

In 24 gevallen (31%) die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister betreft het een bedrag met een waarde van € 20 of minder.

In 14 gevallen (17%) die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister betreft het een bedrag met een waarde tussen de € 20 en € 100.

In bijna de helft van de onderzochte dossiers (48%) waaruit blijkt dat de personen zijn opgenomen in het Waarschuwingregister gaat het om bedragen van onder de € 100.

Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Incidentenregister is € 0,79. Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Waarschuwingregister is € 2,37. Het hoogste bedrag dat de onderzoekers zijn tegengekomen is € 7500.

Reactie FAD

Bij brief van 4 april 2007 geeft de FAD op dit punt een drietal kanttekeningen. Korthedshalve wordt hier verwezen naar Bijlage 8 met de brief van de FAD.

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de betrokkene in het Waarschuwingregister is 22 jaar. De gemiddelde leeftijd verschilt per onderzochte deelnemer.

Lengte dienstverband

Van de betrokkenen die worden opgenomen in het Waarschuwingregister blijken 28% (= 23 betrokkenen) al binnen het jaar dat zij zijn aangenomen te worden ontslagen en 43% (= 35 betrokkenen) binnen twee jaar. Het kortste dienstverband was tot driemaal toe 1 dag en het langste 14 jaar.

• **Beoordeling**

Werknemer

De deelnemers *voldoen* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van werknemer.

Een aandachtspunt is de opname van stagiaires in het systeem. Alleen (ex)werknemers mogen worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De mededeling dat stagiaires worden opgenomen in het register is in strijd met het Protocol. 'Andere' werknemers zijn opgenomen in het Incidentenregister. Dit kan, het is immers alleen voor intern gebruik. Extern gebruik draagt het risico in zich dat het waarschuwingssysteem een sector overstijgende zwarte lijst wordt.

Fraude

De deelnemers *voldoen* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingssysteem en het criterium van fraude. Er zijn enkele incidenten geconstateerd die geen significante gevolgen hebben voor de beoordeling.

Ontslag

De deelnemers *voldoen* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van ontslag.

Er zijn enkele incidenten geconstateerd die geen significante gevolgen hebben voor de beoordeling.

Redenen ontslag

De deelnemers *voldoen* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van redenen ontslag.

Aanmelding bij beveiliging

De deelnemers *voldoen* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van melding bij beveiliging.

Aangifte

De deelnemers *voldoen niet* in alle gevallen aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van aangifte. Er zijn enkele incidenten geconstateerd die gevolgen hebben voor de beoordeling.

Kopie aangifte in dossier

De deelnemers *voldoen niet* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium kopie in dossier. Er zijn enkele incidenten geconstateerd die gevolgen hebben voor de beoordeling.

Schriftelijke mededeling

Twee van de drie onderzochte deelnemers (X en Y) voldoen niet aan de norm ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn/haar opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. *Dit betreft een structurele afwijking (22%, = 24 gevallen) van de norm.* Ten aanzien van de derde deelnemer (Z) geeft het CBP geen oordeel over de naleving van de eis ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn of haar opname in het Waarschuwingregister.

Proportionaliteit

Ten aanzien van de kwaliteit van de criteria kan worden opgemerkt dat als formeel aan de eisen van de FAD wordt voldaan, dit materieel niet altijd het geval hoeft te zijn. Neem bijvoorbeeld de eis van *aangifte*. In een tweetal gevallen ziet een daartoe gekwalificeerde instantie als het OM in een aangifte onvoldoende aanknopingspunten om tot verdere vervolging over te gaan. Dit is voor verantwoordelijke Y echter geen aanleiding om de betrokkenen uit het Waarschuwingregister te verwijderen.

Tevens blijkt uit een aantal van de dossiers dat het bij de betrokkenen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister gaat om een eenmalige wanprestatie van geringe omvang. Dit is in strijd met de toelichting op het Protocol. Immers pas wanneer er sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in het Waarschuwingregister te plaatsen⁵. In 24 gevallen (31%) die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister betreft het een bedrag met een waarde van € 20 of minder. In 14 gevallen (17%) die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister betreft het een bedrag met een waarde tussen de € 20 en € 100. Dat betekent dat het in bijna de helft (48%) van de onderzochte dossiers waaruit blijkt dat de personen zijn opgenomen in het Waarschuwingregister gaat het om bedragen van onder de € 100.

Tot slot blijkt dat twee betrokkenen die *zelf* ontslag hebben genomen in het Waarschuwingregister zijn opgenomen.

Slechts in één van de onderzochte dossiers in het Waarschuwingregister treffen de onderzoekers stukken aan waaruit blijkt dat expliciet is afgewogen of de gegevens van een betrokkene wel of niet moeten worden opgenomen in het register.

⁵ Zie pagina 3 van het Protocol Waarschuwingregister Detailhandel.

De deelnemers *voldoen niet* aan de norm dat er expliciete afwegingen dienen te worden gemaakt over opname in het waarschuwingssysteem waarbij rekening wordt gehouden met onder andere de ernst van het feit en de persoon van de dader.

1.4 Het systeem

- **Norm**

Artikel 13 van de Wbp bepaalt dat de verantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen treft om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. De verantwoordelijken zijn in dit geval de FAD, die verantwoordelijk is voor het Waarschuwingregister en de individuele deelnemers die verantwoordelijk zijn voor het (eigen) Incidentenregister. De maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau, gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

- **Feitelijke constatering**

Ten aanzien van het systeem

Het Waarschuwingregister wordt binnen Nederland, onder verantwoordelijkheid van de FAD, gebruikt door individuele deelnemers om gegevens te delen met andere deelnemers. Het is een op 'webtechnologie' gebaseerde verwerking. Geautoriseerde medewerkers kunnen het Waarschuwingregister gebruiken voor het uitwisselen van informatie over ex-medewerkers. Het systeem van de FAD kent drie verschillende gebruikersfuncties:

- i. De super user (de (secretaris van de) FAD)
- ii. De beheerder (een ieder die een Incidentenregister gebruikt).
- iii. De deelnemer (een ieder die door een beheerder geautoriseerd is).

De super user kan de loggegevens opvragen en diverse rapportages samenstellen. Op eerdere momenten, namelijk op 21 augustus en op 28 september 2006, heeft de FAD aangegeven dat zij niet (direct noch indirect) een lijst kan produceren van gesignaleerde personen. Blijkens de brief van de FAD van 5 december 2006 blijkt de FAD dit (indirect) op dat moment wel te kunnen.

De gegevens die door de diverse beheerders in het Incidentenregister worden ingevoerd, worden opgeslagen op een extern gelocaliseerde server. De FAD ziet er niet op toe of één van de verantwoordelijken ook nog een lokale incidentenregistratie op een eigen server voert.

Ten aanzien van de uitvoering van het Protocol door de FAD

In het Protocol staat dat de FAD een *Commissie van Toezicht* zal samenstellen bestaande uit door de deelnemers aangewezen personen⁶. Dit heeft nog niet plaatsgevonden. De FAD geeft desgevraagd aan dat, indien noodzakelijk, het bestuur van de FAD de commissie zal vervangen.

- **Werkwijze waarschuwingssysteem**

Een van de verantwoordelijken (A) voert een betrokkene in. Een andere verantwoordelijke raadpleegt het systeem en krijgt een hit. Vervolgens gaat er een bericht naar A dat B heeft geraadpleegd en een hit heeft gehad op iemand die hij (A) heeft inge-

⁶ Zie pagina 10 van het *Waarschuwingregister ter voorkoming van fraude in de Detailhandel*.

voerd. Er gaat een bericht naar B dat hij A moet bellen. Tot slot gaat er een bericht naar de FAD. Zowel A als B moeten een pop-up wegklikken en berichten daarmee de FAD dat er telefonisch contact is geweest.

Uit dit telefonische contact tussen A en B moet blijken of de gesignaleerde persoon en de sollicitant dezelfde zijn. Het is volgens de FAD niet de bedoeling dat er navraag wordt gedaan naar de reden waarom de desbetreffende persoon is ontslagen. Ten tijde van het afsluiten van het onderzoek in november 2006 is er geen enkele hit geweest in het Waarschuwingregister.

- **Toegang**

Een verantwoordelijke heeft een uniek, vast IP-adres. Alleen met dit IP-adres is de internetsite van de FAD te benaderen.

Een andere optie is een cliëntcertificaat. Hierdoor is het mogelijk om de internetsite vanaf een niet lokaal, (IP-)gebonden PC/laptop te benaderen. Daarnaast heeft iedere beheerder of gebruiker nog een individuele gebruikersnaam en een eigen password. In de regel heeft iedere verantwoordelijke meer dan één geautoriseerde gebruiker.

Bij Y trof het CBP de wachtwoorden om in het FAD-systeem te komen aan in de map waar de dossiers in werden bewaard van diegenen die in het Waarschuwingregister zijn opgenomen.

- **Invoeren**

Het systeem is gebruikersvriendelijk, hetgeen blijkt uit bijvoorbeeld het invoerscherm. Naast de mogelijkheid om aan te geven of iemand wel of niet is ontslagen en of er wel of niet aangifte tegen deze persoon is gedaan, bestaat er de mogelijkheid om iemand wel of niet op actief te zetten (vinkje aanklikken). Als iemand niet op actief staat wordt hij niet overgezet naar het Waarschuwingregister.

- **Zijn de data vervuld?**

Bij twee van de drie onderzochte deelnemers zijn incidenten geconstateerd die afbreuk doen aan de betrouwbaarheid van het waarschuwingssysteem. Een voorbeeld hiervan is dat bij Y een en dezelfde persoon tweemaal is ingevoerd zonder dat het systeem dat onderkent. Het is daardoor niet duidelijk hoeveel uniek geregistreerden in het Waarschuwingregister staan.

- **Het waarschuwingssysteem onbetrouwbaar?**

De onderzoekers hebben bij de bezochte deelnemers enkele personen aangetroffen die volgens het dossier zijn opgenomen en ook een volgnummer hebben, maar die bij raadpleging van het Waarschuwingregister géén hit geven. Dit is een ernstige tekortkoming met negatieve gevolgen voor de betrouwbaarheid van het systeem.

Bij X is geconstateerd dat er zesmaal een persoon is toegevoegd aan het systeem⁽⁷⁾ (dit is 7%, = zes personen, van de door de deelnemer geregistreerde personen in het Waarschuwingregister) terwijl de geregistreerden middels de zoekfunctie niet meer in het systeem zijn terug te vinden.

X heeft, naar eigen zeggen, vier betrokkenen in het Waarschuwingregister opgenomen. Onderzoekers van het CBP hebben op twee verschillende dagen een aantal toetsen op deze namen uitgevoerd. Het resultaat was dat geen enkele (interne noch externe) hit werd geproduceerd.

⁷ Bij de onderzochte deelnemers zijn gegevens aanwezig in de interne database waar melding wordt gemaakt van opname in het waarschuwingssysteem waarbij in één geval zelfs met een FAD-volgnummer als referentiegegevens.

Reactie FAD

Bij brief van 4 april 2007 geeft de FAD op dit punt een reactie op het voorkomen van de zoek sleutel op het Incidentenregister.

Reactie CBP

Op pagina 51 van het rapport X zijn er zes onregelmatigheden opgesomd. Daarvan zijn er volgens de security manager van X drie namen opgenomen in het Incidentenregister en drie namen in het waarschuwingsregister. Deze tezamen vormen het waarschuwingssysteem. Het Incidentenregister wordt ook door de FAD technisch onderhouden en vormt daarmee een integraal onderdeel van het systeem. Het is daarom zorgwekkend dat deze namen niet meer worden gevonden in het systeem terwijl ze wel zijn ingevoerd door de deelnemer. In het eigen incidentenregistratiesysteem van de deelnemer is bijgehouden dat gegevens zijn opgenomen in de FAD-registratie. Deze zijn echter niet meer in de FAD-registratie terug te vinden.

Het is juist dat er in een geval (bij het tweede onderzoek ter plaatse) een hit is geweest in het Incidentenregister maar dit is onvoldoende omdat de deelnemer in het eigen systeem heeft aangegeven dat de naam ook is toegevoegd aan het Waarschuwingsregister. Hoewel het een hit betrof dat de persoon was opgenomen in het Incidentenregister, had het een hit moeten zijn dat de persoon is opgenomen in het Waarschuwingsregister. In die zin is er sprake van een tekortkoming; het betreft immers maar een gedeeltelijke 'hit'.

2

CONCLUSIES

Het samenstel van fysieke, logische en organisatorische maatregelen van de FAD en de individuele deelnemers dient voldoende waarborgen te bieden voor een goede verwerking van gegevens. Het is ook van groot belang dat de medewerkers doordrongen zijn van de risico's die de organisaties, evenals de betrokkenen, lopen bij een onzorgvuldige omgang met de gegevens.

Uit het onderzoek blijkt het volgende:

De onderzoekers hebben in slechts één van de in totaal 110 onderzochte dossiers kunnen vaststellen dat er expliciet een afweging is gemaakt over de beantwoording van de vraag of de gegevens van een betrokkene wel of niet moest worden opgenomen in het systeem. Het betrof een opname in het Waarschuwingregister.

De deelnemers hanteren niet de proportionaliteitstoets.

In bijna de helft van de onderzochte dossiers blijkt dat de personen zijn opgenomen in het Waarschuwingregister voor bedragen onder de € 100. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

In het document *Waarschuwingregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel* dat de FAD in 2006 heeft uitgebracht, wordt een toelichting gegeven op de voorwaarden voor verwerkingen in het kader van het Waarschuwingregister. Onder het kopje 'algemene voorwaarden' worden enkele beginselen genoemd en uitgewerkt, waaronder 'de ernst van de misstand' (pagina 3). De FAD schrijft hierover:

'Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang (incident) mag niet leiden tot plaatsing op een Waarschuwingregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen. Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in een Waarschuwingregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft'.

Alle onderzochte deelnemers hebben hun Incidentenregister bij het CBP gemeld en voldoen daarbij aan de (formeel) norm van melding.

Slechts een deel van de onderzochte deelnemers voldoet aan de norm dat er formeel vastgestelde interne werkprocedures/-instructies dienen te zijn.

Inhoudelijk is door het CBP ook gecontroleerd op een drietal opnamecriteria die in het Protocol worden genoemd:

- 1 de activiteiten van de individuele persoon moeten geleid hebben tot ontslag;
- 2 er moet aangifte zijn gedaan bij de politie;
- 3 de betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

Het blijkt dat de in het Waarschuwingregister opgenomen personen ontslagen zijn. De deelnemers *voldoen* daarmee aan de eerste gestelde eis.

De deelnemers *voldoen niet* in alle gevallen aan de eis dat er aangifte moet zijn gedaan tegen de ex-werknemer.

Het naleven van de informatieplicht gebeurt *onvoldoende*. In 22% (= 24 dossiers) van de onderzochte dossiers is geen schriftelijk document aangetroffen waaruit kan blijken dat de deelnemer de betrokkene heeft geïnformeerd over opname in het waarschuwingssysteem.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Het onderzoek 23

Bijlage 2: Het normenkader 24

Bijlage 3: Bevoegdheid CBP 35

Bijlage 4: Werkwijze 36

**Bijlage 5: Onderzoek naar de werking van het
waarschuwingssysteem bij X** 38

**Bijlage 6: Onderzoek naar de werking van het
waarschuwingssysteem bij Y** 49

**Bijlage 7: Onderzoek naar de werking van het
waarschuwingssysteem bij Z** 57

**Bijlage 8: Schriftelijke reactie van de FAD op het
CBP-Rapport Voorlopige Bevindingen** 65

HET ONDERZOEK

In juni 2004 heeft het CBP het aanleggen van waarschuwingslijsten in beginsel op rechtmatigheid beoordeeld. Bij navraag bij enkele bedrijven bleek dat berichten in de media, dat in juni 2005 bij deze bedrijven is gestart met een proef van het registratiesysteem, klopten. In september 2005 kon de 'zwarte lijst' door de gehele detailhandel in gebruik worden genomen. Ruim een jaar na ingebruikname is het CBP een onderzoek gestart om te controleren of aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

De Stichting Fraude Aanpak Detailhandel (FAD) heeft in het najaar 2005 aan het CBP een aantal voorstellen voorgelegd tot wijziging van het Protocol van het Waarschuwingsregister Detailhandel⁽⁸⁾. In het voorjaar van 2006 heeft overleg plaatsgevonden tussen het CBP en de FAD. Het CBP en de FAD hebben geconstateerd dat het goed zou zijn om met de verdere behandeling van de wijziging van het Protocol te wachten totdat het al geplande controlerende onderzoek naar het Waarschuwingsregister is afgerond, zodat de resultaten van dat onderzoek bij de verdere afweging een rol kunnen spelen. Om een goed beeld te kunnen krijgen van de praktijk is besloten om ook enkele bedrijven die zijn aangesloten op het waarschuwingssysteem (deelnemers) ter plaatse te onderzoeken. X, Y en Z zijn deelnemers die in dat kader zijn bezocht.

De onderzoeksvragen

1 *Hebben de deelnemers hun Incidentenregister gemeld?*

Norm: artikel 27 Wbp

Uitwerking: artikel 3.1 Protocol

2 *Welke maatregelen zijn er getroffen om de zorg voor de kwaliteit van de opgenomen gegevens te waarborgen?*

Norm: artikel 11 lid 2 j° 22 lid 4 onder c j° 31 Wbp

Uitwerking: artikel 3.3 en 10.3 Protocol.

3 *Leven de deelnemers de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na?*

a *Ontslag werknemer;*

b *Aangifte tegen werknemer;*

c *Informatieplicht jegens werknemer;*

d *Bij opname in het Waarschuwingsregister rekening houden met de proportionaliteit van de ernst van het feit en de persoon van de dader.*

Norm: artikel 6 j° 33, 34 Wbp

Uitwerking: artikel 5.2 en 9.5.

HET NORMENKADER

1 De Wet bescherming persoonsgegevens

Het normenkader van het onderzoek is de Wbp. Het gaat om de artikelen 6, 7, 10, 11, 13, 27, 28, 31, 33 en 34 van de Wbp.

Artikel 6

Persoonsgegevens worden in overeenstemming met de wet en op behoorlijke en zorgvuldige wijze verwerkt.

Artikel 7

Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.

Artikel 10

1. Persoonsgegevens worden niet langer bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerkelijking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.
2. Persoonsgegevens mogen langer worden bewaard dan bepaald in het eerste lid voor zover ze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard en de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de desbetreffende gegevens uitsluitend voor deze specifieke doeleinden worden gebruikt.

Artikel 11

1. Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.
2. De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn.

Artikel 13

De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.

Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

Artikel 27

1. Een geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt alvorens met de verwerking wordt aangevangen gemeld bij het College of de functionaris.
2. Een niet geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd is, wordt gemeld indien deze is onderworpen aan voorafgaand onderzoek.

Artikel 28

- 1 De melding behelst een opgave van:
  - a. de naam en het adres van de verantwoordelijke;
  - b. het doel of de doeleinden van de verwerking;
  - c. een beschrijving van de categorieën van betrokkenen en van de gegevens of categorieën van gegevens die daarop betrekking hebben;
  - d. de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de gegevens kunnen worden verstrekt;
  - e. de voorgenomen doorgiften van gegevens naar landen buiten de Europese Unie;
  - f. een algemene beschrijving om een voorlopig oordeel te kunnen geven over de gepastheid van de voorgenomen maatregelen om, ter toepassing van artikel 13 en 14, de beveiliging van de verwerking te waarborgen.
- 2 De melding behelst het doel of de doeleinden waarvoor de gegevens of de categorieën van gegevens zijn of worden verzameld.
- 3 Een wijziging in de naam of het adres van de verantwoordelijke wordt binnen een week gemeld.

Wijzigingen in de opgave die betrekking hebben op de onderdelen b tot en met f van het eerste lid, worden telkens binnen een jaar na de voorafgaande melding gemeld voor zover zij blijken van meer dan incidentele aard te zijn.
- 4 Een verwerking die afwijkt van hetgeen overeenkomstig het eerste lid, onder b tot en met f, is gemeld, wordt vastgelegd en bewaard gedurende ten minste drie jaren.
- 5 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop de melding dient te geschieden.

Artikel 31

- 1 Het College stelt voorafgaand aan een verwerking een onderzoek in indien de verantwoordelijke:
  - a. een nummer ter identificatie van personen voornemens is te verwerken voor een ander doeleinde dan waarvoor het nummer specifiek bestemd is teneinde gegevens in verband te kunnen brengen met gegevens die worden verwerkt door een andere verantwoordelijke, tenzij het gebruik van het nummer geschiedt voor de gevallen als omschreven in artikel 24;
  - b. voornemens is gegevens vast te leggen op grond van eigen waarneming zonder de betrokkene daarvan op de hoogte te stellen, of
  - c. anders dan krachtens een vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus voornemens is strafrechtelijke gegevens of gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag te verwerken ten behoeve van derden.
- 2 Het eerste lid, onder b, is niet van toepassing op openbare registers die bij de wet zijn ingesteld.
- 3 Bij wet of algemene maatregel van bestuur kunnen andere gegevensverwerkingen die een bijzonder risico inhouden voor de persoonlijke rechten en vrijheden van de betrokkene worden aangewezen waarop het eerste lid van toepassing is. Het College geeft in zijn jaarverslag aan in hoeverre naar zijn oordeel een dergelijke aanwijzing wenselijk is.
- 4 Het College meldt een verwerking als bedoeld in het eerste lid, onder c, bij de Europese Commissie.

Artikel 33

- 1 Indien persoonsgegevens worden verkregen bij de betrokkene, deelt de verantwoordelijke vóór het moment van de verkrijging de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij de betrokkene daarvan reeds op de hoogte is.
- 2 De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, mede.

- 3 De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.

Artikel 34

- 1 Indien persoonsgegevens worden verkregen op een andere wijze dan bedoeld in artikel 33, deelt de verantwoordelijke de betrokkene de informatie mede, bedoeld in het tweede en derde lid, tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:
  - a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
  - b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.
- 2 De verantwoordelijke deelt de betrokkene zijn identiteit en de doeleinden van de verwerking mede.
- 3 De verantwoordelijke verstrekt nadere informatie voor zover dat gelet op de aard van de gegevens, de omstandigheden waaronder zij worden verkregen of het gebruik dat ervan wordt gemaakt, nodig is om tegenover de betrokkene een behoorlijke en zorgvuldige verwerking te waarborgen.
- 4 Het eerste lid is niet van toepassing indien mededeling van de informatie aan de betrokkene onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning kost. In dat geval legt de verantwoordelijke de herkomst van de gegevens vast.
- 5 Het eerste lid is evenmin van toepassing indien de vastlegging of de verstrekking bij of krachtens de wet is voorgeschreven. In dat geval dient de verantwoordelijke de betrokkene op diens verzoek te informeren over het wettelijk voorschrift dat tot de vastlegging of verstrekking van de hem betreffende gegevens heeft geleid.

2 Het Protocol Waarschuwingsregister Detailhandel.

Bij de beoordeling van de normen worden de regels van het Protocol betrokken. Het Protocol bevat richtlijnen hoe in juridische zin moet worden omgegaan met persoonsgegevens die in het kader van de werking van het waarschuwingssysteem verwerkt worden. Het CBP heeft op 17 juni 2004 verklaard de werking ervan rechtmatig te achten. Voorwaarde hierbij is dat het Protocol moet zijn vertaald naar een eigen werkinstructie. De verplichting tot het opstellen en hanteren van interne procedures en voorschriften is ook opgenomen in artikel 3.3 van het Protocol.

Raad Nederlandse Detailhandel (RND)

Bijlage I: Protocol Waarschuwingsregister Detailhandel

Preambule

De detailhandel wordt regelmatig geconfronteerd met frauduleuze bedreigingen. Om te voorkomen dat deze bedreigingen een gevaar vormen voor de continuïteit en de integriteit van de detailhandel, de belangen van de cliënten en/of de financiële belangen van de detailhandelonderneming zelf, worden risicobeheersende maatregelen genomen. Eén van deze maatregelen is het vastleggen van gedragingen van individuele personen die hebben geleid of kunnen leiden tot benadeling van de detailhandel. Door het vastleggen van relevante gegevens over deze personen en door het creëren van mogelijkheden om deze gegevens te raadplegen, kunnen de betreffende risico's tijdig worden onderkend en kunnen eventuele negatieve gevolgen worden beperkt.

Gedragingen van individuele personen die hebben geleid of kunnen leiden tot benadeling van detailhandelsondernemingen, worden door deze ondernemingen vastgelegd in Incidentenregisters. Adequate risicobeheersing vergt dat de verwijzingsgegevens uit de Incidentenregisters via een Waarschuwingregister beschikbaar zijn voor andere detailhandelsondernemingen. Daarom kunnen de ondernemingen in de detailhandel die zijn aangesloten bij het onderhavige Protocol, deze gegevens via een externe verwijzingsapplicatie (EVA) raadplegen. Het onderhavige Protocol bevat de voorwaarden voor opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister. Het Protocol voorziet in waarborgen tegen ongeautoriseerd gebruik van het stelsel van gegevensuitwisseling.

Het College bescherming persoonsgegevens heeft op 17 juni 2004 een verklaring omtrent rechtmatigheid afgegeven, zoals dat vereist is op grond van de artikel 22, aanhef en vierde lid, onder c, j^o artikel 31, aanhef en eerste lid, onder c Wet bescherming persoonsgegevens.

In het kader van het gebruik van het Incidentenregister en het daarvan afgeleide Waarschuwingregister is door de detailhandel een technische voorzieningen getroffen om de gegevens in het Waarschuwingregister voor de aan dit register deelnemende ondernemingen in de detailhandel toegankelijk te maken.

1 Overwegingen inzake het gerechtvaardigd belang

- 1.1 De detailhandel wordt voortdurend geconfronteerd met activiteiten van individuele personen, die op enigerlei wijze schade toebrengen aan die detailhandel, haar medewerkers of haar klanten, of voor onoorbare doeleinden gebruik maken van hun diensten.
- 1.2 Deze activiteiten kunnen een bedreiging vormen voor de continuïteit en de integriteit van de detailhandel, de financiële belangen van de klanten en/of de financiële belangen van de ondernemingen zelf. Door het vastleggen van relevante gegevens over deze individuele personen en door het creëren van mogelijkheden om deze gegevens te raadplegen, kunnen de betreffende risico's tijdig worden onderkend en verkleind en kunnen eventuele negatieve gevolgen worden beperkt.
- 1.3 Criminaliteitsbeheersing- en risicomanagement vergen dat de ondernemingen in de detailhandel samenwerken, ondermeer door op basis van reciprociteit informatie met betrekking tot individuele personen uit te wisselen.
- 1.4 De overwegingen 1.1 tot en met 1.3 vormen de rechtmatige grondslag voor het aanleggen en gebruiken van het Incidentenregister en het Waarschuwingregister Detailhandel.
- 1.5 De detailhandel onderkent dat de vastlegging van gegevens leidt tot het ontstaan van verzamelingen van gegevens, op basis waarvan voor de betrokken individuele personen belangrijke beslissingen kunnen worden genomen. Het verzamelen en verder verwerken van dergelijke gegevens dient daarom met waarborgen te worden omkleed. Dit Protocol bevat regels ten aanzien van de gegevensuitwisseling tussen de ondernemingen in de detailhandel en voorziet in waarborgen tegen het ongeautoriseerd gebruik van het stelsel van gegevensuitwisseling.

1.6 Aangezien op basis van dit Protocol strafrechtelijke gegevens worden verwerkt ten behoeve van derden, anders dan krachtens een vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (artikel 31 lid 1 onder c juncto artikel 22 lid 4 en lid 5 Wbp), heeft het College bescherming persoonsgegevens een verklaring omtrent rechtmatigheid van de gegevensverwerking afgegeven ex artikel 32 lid 5 Wbp.

2 Begripsbepalingen

In dit Protocol wordt verstaan onder:

Incidentenregister:	de gegevensverzameling(en) van de deelnemer, waarin incidentgegevens zijn vastgelegd;
Waarschuwingsregister:	de verwerking die onder verantwoordelijkheid van de Stichting Fraudeaanpak Detailhandel (FAD) deelnemers in staat stelt om in het kader van pre-employment screening na te gaan of een sollicitant bij een deelnemer frauduleuze handelingen heeft verricht die hebben geleid tot ontslag en aangifte bij de politie;
Externe Verwijzings-Applicatie (EVA):	de voorziening die door de deelnemers wordt gebruikt teneinde het Waarschuwingsregister toegankelijk te maken; een daartoe door de branche-organisaties aangewezen organisatie onderhoudt deze voorziening;
Deelnemer:	het volgens de procedure van artikel 8.1 toegelaten lid van de Raad Nederlandse Detailhandel dat beschikt over een Incidentenregister;
Organisatie van de deelnemer:	de deelnemer zelf, de dochtermaatschappijen van de deelnemer (als bedoeld in artikel 2:24a BW) dan wel de groepsmaatschappijen waarmee een deelnemer in een economische eenheid is verbonden (artikel 2:24b BW);
(Primaire) bron:	de deelnemer die (als eerste) gegevens met betrekking tot individuele personen in het Waarschuwingsregister heeft opgenomen.

3 Algemeen

3.1 Incidentenregister en verwijzingsapplicatie

Iedere deelnemer heeft een Incidentenregister dat als zodanig aangemeld is bij het College bescherming persoonsgegevens. Onder verantwoordelijkheid van de deelnemer treedt een veiligheidsafdeling of een daartoe geautoriseerde functionaris op als (sub)beheerder van het Incidentenregister.

Uit het Incidentenregister worden gegevens beschikbaar gesteld aan het Waarschuwingsregister. De Externe Verwijzingsapplicatie (EVA) is de voorziening die door de deelnemers wordt gebruikt, teneinde de gegevens toegankelijk te maken.

3.2 Toetsingsproces

Bij toetsing wordt op basis van de ingevoerde gegevens het Waarschuwingsregister

geraadpleegd. In geval van een 'hit' dient de bevrager te allen tijde de eigen veiligheidsafdeling respectievelijk de geautoriseerde functionaris te raadplegen; deze raadpleegt vervolgens de veiligheidsafdeling respectievelijk de geautoriseerde functionaris van de (primaire) bron.

Met het oog op het traceren van misbruik van het systeem wordt iedere bevraging vastgelegd.

Daarbij wordt vastgelegd wie heeft getoetst, waar vandaan is getoetst, wanneer is getoetst en of de toetsing al dan niet een 'hit' opleverde. Tevens controleert de veiligheidsafdeling of daartoe geautoriseerde functionaris of inderdaad het betreffende referentie-telefoonnummer is geraadpleegd. De eigen veiligheidsafdeling of daartoe geautoriseerde functionaris van de bevrager en de veiligheidsdienst van de (primaire) bron worden namelijk van een 'hit' op de hoogte gesteld door een automatisch door het systeem aangemaakt bericht. Dit om te voorkomen dat alleen wordt gekeken of iemand ergens voorkomt, zonder bij de veiligheidsafdeling of daartoe geautoriseerde functionaris te verifiëren wat de reden voor opname is.

3.3 Invoervalidatie

De persoonsgegevens dienen in overeenstemming met de wet te zijn verkregen en dienen bij de (primaire) bron gedocumenteerd herleidbaar te zijn.

Daarvoor in aanmerking komende functionarissen worden geïnformeerd omtrent de werking van het systeem. Zij worden er nadrukkelijk op gewezen dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften.

De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Indien een deelnemer twijfelt of invoer van gegevens kan plaatsvinden conform de regels van het Protocol, dient hij van invoer af te zien.

3.4 Geheimhouding

Alle in de onder dit Protocol begrepen registers opgenomen gegevens zullen als 'strikt vertrouwelijk' worden behandeld. De deelnemers treffen voorzieningen die waarborgen dat het geautoriseerde personeel onder een geheimhoudingsplicht valt die zich zowel tijdens de duur van de dienstbetrekking als na afloop daarvan uitstrekt.

3.5 Beveiliging

Iedere deelnemer dient maatregelen te treffen om te waarborgen dat uitsluitend deelnemers of daartoe geautoriseerde functionarissen toegang hebben tot het Waarschuwingregister en de daaraan ten grondslag liggende gegevens van het Incidentenregister. Verder neemt iedere deelnemer passende technische en organisatorische maatregelen om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging dienen deze maatregelen te voorzien in een passend beveiligingsniveau, gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de te beschermen gegevens met zich meebrengen.

4 Incidentenregister

4.1 Doel Incidentenregister

Met het oog op het kunnen deelnemen aan het Waarschuwingregister is iedere deelnemer gehouden de volgende doelstelling voor het Incidentenregister op te nemen: 'Het ondersteunen van activiteiten gericht op het waarborgen van de veiligheid en de integriteit van de detailhandel, daaronder mede begrepen (het geheel van) activi-

teiten die gericht zijn:

- op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van de detailhandel;
- op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van oneigenlijk gebruik van producten, diensten en voorzieningen en/of (pogingen) tot strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften, gericht tegen de branche waar de detailhandel deel van uitmaakt, de economische eenheid (groep) waartoe de detailhandel behoort, de detailhandel zelf, haar cliënten en medewerkers;
- het gebruik van en de deelname aan het Waarschuwingsregister.'

4.2 Vastlegging

In het Incidentenregister worden slechts gegevens opgenomen van individuele natuurlijke personen, indien er sprake is van een gerede aanleiding, een en ander met inachtneming van de in 4.1 genoemde doelstelling.

4.3 Toegang Incidentenregister

Toegang tot de in het Incidentenregister opgenomen gegevens door alle functionarissen uit de organisatie van de deelnemer is niet noodzakelijk noch wenselijk. Om redenen van vertrouwelijkheid zijn de gegevens uit het Incidentenregister daarom slechts toegankelijk voor daartoe uitdrukkelijk aangewezen medewerkers van de veiligheidsafdeling(en) of de veiligheidsfunctionaris van de deelnemer. De gegevens van het Incidentenregister van de deelnemers zijn -voorzover relevant- op basis van reciprociteit beschikbaar voor de veiligheidsafdelingen van de andere deelnemers.

4.4 Verwijdering van gegevens

Indien vastlegging van persoonsgegevens niet langer gewenst is, bijvoorbeeld naar aanleiding van een verzoek ex artikel 9.4, draagt de deelnemer zorg voor verwijdering van gegevens en is verplicht zodanige maatregelen te treffen dat deze gegevens niet langer toegankelijk zijn. Verwijdering moet voorts plaatsvinden binnen een periode van maximaal 8 jaar, indien zich ten aanzien van betrokkene geen nieuwe aanleiding als bedoeld in artikel 4.2 van dit Protocol heeft voorgedaan.

5 Het Waarschuwingsregister

5.1 Functie

De functie van het Waarschuwingsregister is het vaststellen of een individuele persoon is opgenomen op het Waarschuwingsregister opdat gegevens uit het Incidentenregister van de deelnemers beschikbaar zijn voor (de organisatie van) de andere deelnemers.

5.2 Vastlegging

Deelnemers dragen er voor zorg dat verwijzingsgegevens van individuele natuurlijke personen die aan de criteria voldoen worden opgenomen in het Waarschuwingsregister. Opname geschiedt in beginsel door de onderneming in de detailhandel die benadeeld is.

De beslissing wordt genomen door daartoe aangewezen medewerkers van de veiligheidsafdeling of daartoe geautoriseerde functionaris van de deelnemer. Voor opname in het Waarschuwingsregister gelden de volgende opnamecriteria:

- 1 De activiteiten van de individuele natuurlijke persoon moeten geleid hebben tot ontslag op staande voet.
- 2 Er moet aangifte terzake zijn gedaan bij de politie.
- 3 De betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

5.3 Uitzondering op vastlegging

Indien er sprake is van opsporingsbelangen of andere gewichtige belangen kan opname achterwege blijven.

5.4 Toegang

Aangezien volledige en ongecontroleerde toegang tot het Waarschuwingregister ongewenst is, is gekozen voor de opzet om slechts verwijzingsgegevens op te nemen in het Waarschuwingregister.

Het Waarschuwingregister is langs geautomatiseerde weg uitsluitend toegankelijk voor (de organisatie van) de deelnemers.

De toetsing resulteert in de vaststelling, dat de getoetste persoon wel of niet is opgenomen in het Incidentenregister.

Toetsing aan het Waarschuwingregister geeft geen nadere gegevens omtrent de aanleiding van opname.

Bij een 'hit' wordt het telefoonnummer van de eigen veiligheidsafdeling of geautoriseerde functionaris van de deelnemer getoond waar nadere informatie dient op te worden opgevraagd. In dat geval dient de toetsende persoon contact op te nemen met de eigen veiligheidsafdeling of geautoriseerde functionaris van de deelnemer. Deze afdeling of functionaris stelt een nader onderzoek in en neemt onverwijld contact op met de veiligheidsafdeling of geautoriseerde functionaris van de (primaire) bron. Op grond van dit nader onderzoek en de verkregen informatie adviseert de veiligheidsdienst of geautoriseerde functionaris degene die getoetst heeft omtrent bijvoorbeeld het al of niet aangaan van een arbeidsrelatie.

5.5 Informatie-uitwisseling

Informatie-uitwisseling uit de Incidentenregisters naar aanleiding van een hit is beperkt tot de deelnemers en vindt uitsluitend plaats voor zover dit niet onvereenigbaar is met het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen.

6 Commissie van Toezicht

Teneinde de uniformiteit inzake de uitleg en de toepassing van de regels van dit Protocol te waarborgen is een Commissie van Toezicht ingesteld. De Commissie van Toezicht bestaat uit de door betreffende brancheverenigingen aangewezen personen. Indien daartoe aanleiding bestaat adviseert de Commissie van Toezicht de deelnemers over de toepassing van de vastleggingscriteria. De deelnemers verbinden zich over de door hen gevolgde uitleg en toepassing van de vastleggingscriteria alle gevraagde informatie aan de Commissie van Toezicht te verstrekken. De Commissie van Toezicht brengt van haar bevindingen in ieder geval één keer per jaar verslag uit aan het bestuur van de betreffende brancheverenigingen.

7 Deelname

7.1 Aanmelding en toetreding

Deelnemers hebben het recht om toe te treden, indien de Commissie van Toezicht van oordeel is dat de toetreders aan daaraan door de Commissie van Toezicht te stellen eisen voor toetreding voldoet. Nieuwe toetreders ondertekenen een toetredingsverklaring, waarin zij verklaren dat zij dit Protocol zullen naleven.

7.2 Uittreding

Een deelnemer heeft het recht uit te treden. Hij dient zijn wens tot uittreding schriftelijk bij de Raad Nederlandse Detailhandel neer te leggen onder vermelding van de datum van uittreding. Na uittreding zal de deelnemer noch de organisatie van de deelnemer nog langer toegang hebben tot het Waarschuwingregister. De uitgetreden deelnemer zal direct ervoor zorgdragen dat de deelnemers geen toegang meer hebben tot de door hem of zijn organisatie ingebrachte gegevens.

7.3 Uitsluiting

Indien en voorzover een deelnemer de in dit protocol neergelegde bepalingen niet naleeft, is de verantwoordelijke voor het Waarschuwingregister op advies van de Commissie van Toezicht gerechtigd de deelnemer uit te sluiten van deelname. Na uitsluiting is de deelnemer gehouden onverwijld de toegang tot de door hem ingebrachte gegevens te blokkeren.

7.4 Kosten

De deelnamekosten worden aan de deelnemers in rekening gebracht op basis van een nader vast te stellen verrekeningsmethodiek.

8 Rechten en plichten deelnemers

8.1 Reciprociteit

De deelnemers zijn jegens elkaar gehouden tot naleving van het Protocol.

8.2 Processuele bijstand

De deelnemers verlenen elkaar desgevraagd processuele bijstand in geval van claims in verband met de verstrekking en het gebruik van gegevens zoals geregeld in dit protocol.

8.3 Aansprakelijkheid

De deelnemer die gegevens verstrekt is aansprakelijk voor schade die ontstaat doordat de gegevens door deze deelnemer niet conform de vereisten van het protocol zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, tenzij deze tekortkoming in de nakoming deze deelnemer niet kan worden toegerekend.

De deelnemer die gegevens gebruikt welke hij middels het Waarschuwingregister heeft verkregen is aansprakelijk voor schade die ontstaat doordat hij van deze gegevens onjuist of disproportioneel gebruik heeft gemaakt, tenzij deze tekortkoming in de nakoming deze deelnemer niet kan worden toegerekend.

9 Rechten betrokkene

9.1 Openbaarheid en mededeling van opname

Het bestaan van de Incidentenregisters, het Waarschuwingregister en EVA is openbaar.

Degene wiens gegevens in een Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister zijn opgenomen, wordt hiervan op de hoogte gesteld op het moment dat diens gegevens worden vastgelegd.

9.2 Protocol

Een ieder die daartoe een aanvraag indient kan bij de Raad Nederlandse Detailhandel of bij de deelnemer dit protocol opvragen.

9.3 Mededelingen uit het Incidentenregister

Een ieder heeft het recht zich tot een deelnemer te wenden met het verzoek hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens in het Incidentenregister zijn opgenomen.

Dit verzoek dient schriftelijk te geschieden. Voordat op het verzoek wordt ingegaan dient betrokkene zich te legitimeren. Binnen vier weken wordt betrokkene schriftelijk medegedeeld of, en zo ja welke hem betreffende gegevens worden verwerkt.

Indien zodanige gegevens worden verwerkt, bevat de mededeling een volledig overzicht daarvan in begrijpelijke vorm, een omschrijving van het doel of de doeleinden van de verwerking, de categorieën van gegevens waarop de verwerking betrekking

heeft en de ontvangers of categorieën van ontvangers, alsmede de beschikbare informatie over de herkomst van de gegevens.

De mededeling blijft achterwege, indien opsporings- respectievelijk onderzoeksbelangen, het belang van bronbescherming of het risico van het in verkeerde handen komen van gegevens het noodzakelijk maken dat een dergelijke mededeling achterwege blijft.

9.4 Correctie

Degene aan wie overeenkomstig de artikelen 9.1 of 9.3 kennis is gegeven dat hem betreffende persoonsgegevens zijn opgenomen in het Incidentenregister, kan de verantwoordelijke verzoeken deze te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen, of af te schermen indien deze feitelijk onjuist zijn, voor het doel of de doeleinden van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn, dan wel anderszins in strijd met een wettelijke voorschrift worden verwerkt. Het verzoek bevat de aan te brengen wijzigingen.

De verantwoordelijke bericht de verzoeker binnen vier weken na ontvangst van het verzoek schriftelijk of dan wel in hoeverre hij daaraan voldoet. Een weigering is met redenen omkleed.

De verantwoordelijke draagt zorg dat een beslissing tot verbetering, aanvulling, verwijdering of afscherming zo spoedig mogelijk wordt uitgevoerd.

9.5 Kettingbepaling

De Wbp verplicht de verantwoordelijke niet om een lijst bij te houden van deelnemers aan wie gegevens uit het Incidentenregister zijn verstrekt (protocolverplichting).

De Wbp verplicht de verantwoordelijke echter wel om, in het geval dat persoonsgegevens zijn verbeterd, aangevuld, verwijderd of afgeschermd naar aanleiding van een verzoek ex artikel 9.4, de deelnemers aan wie gegevens daaraan voorafgaand zijn verstrekt daarvan in kennis te stellen, tenzij dit onmogelijk is of een onevenredige inspanning kost.

Een dergelijke verplichting is alleen uitvoerbaar indien na te gaan is aan welke deelnemer(s) gegevens zijn verstrekt. Om die reden onderhoudt de verantwoordelijke een overzicht van verrichte verstrekkingen voor de duur van 1 jaar na de datum waarop de gegevens aan de andere deelnemer verstrekt is.

10 Overige regels

10.1 Geschillen

Bij geschillen over de rechtmatigheid en juistheid van de individuele vastleggingen kan men zich wenden tot het bestuur/de directie van de betreffende deelnemer. Indien dit niet naar tevredenheid tot een oplossing leidt kan een belanghebbende zich wenden tot de Klachtencommissie

10.2 Klachten

Er is een onafhankelijke Klachtencommissie met als taak:

- a het doen van uitspraken in het geval van geschil tussen een belanghebbende en een deelnemer over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan dit Protocol en de wet;
- b het in behandeling nemen van klachten tegen een deelnemer.

10.3 Toezicht

De interne accountantsdienst of de externe accountant van de deelnemer zal de naleving van de bepalingen in dit Protocol jaarlijks controleren. Van haar bevindingen naar aanleiding van deze jaarlijkse controle brengt de accountant(sdienst) verslag uit aan het bestuur van de deelnemer.

Ingeval van onregelmatigheden van het Waarschuwingregister of een vermoeden van niet naleving van het Protocol, kan de verantwoordelijke voor het Waarschuwingregister uit eigen beweging of op verzoek aan een deelnemer een afschrift van een accountantsrapport verzoeken dat wordt opgemaakt over de naleving van het Protocol dan wel is opgemaakt naar aanleiding van de onregelmatigheden. De deelnemers verklaren zich bereid een accountantsrapport op te zullen maken in geval van vermoeden van niet naleving van Protocol. De accountant brengt vertrouwelijk verslag uit aan het bestuur van de deelnemer.

De hiervoor genoemde verantwoordelijke is gerechtigd een deelnemer van verdere deelname aan het Waarschuwingregister uit te sluiten ingevolge het in artikel 7.3 van dit Protocol bepaalde, alsmede indien een deelnemer weigert een afschrift van het rapport aan de genoemde besturen te verstrekken dan wel anderszins aanleiding geeft tot het nemen van deze beslissing.

11 Wijzigingen Protocol

Het bestuur van de Raad Nederlandse detailhandel kan besluiten tot aanpassing of wijziging van het Protocol. Een dergelijk besluit wordt genomen nadat de aanpassingen of wijzigingen zijn goedgekeurd door het College bescherming persoonsgegevens. Het besluit is bindend voor de deelnemers.

BEVOEGDHEID CBP

Het onderzoek valt onder de reikwijdte van de Wbp en de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Artikel 51 Wbp bepaalt dat het College bescherming persoonsgegevens toeziet op de verwerking van persoonsgegevens. Met het toezicht op de naleving zijn belast de leden en de ambtenaren van het secretariaat van het College. Tevens zijn daarmee belast de bij besluit van het College aangewezen personen (artikel 61, eerste lid Wbp).

De Awb is van toepassing op het CBP. De Awb definieert een toezichthouder als een persoon, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift.

Het CBP is zijn ambtshalve onderzoek gestart op grond van artikel 60 Wbp. Op grond van artikel 5:16 Awb is een toezichthouder bevoegd om inlichtingen te vorderen. Artikel 5:20 Awb bepaalt dat een ieder verplicht is aan een toezichthouder binnen de door hem gestelde redelijke termijn alle medewerking te verlenen die deze redelijkerwijs kan vorderen bij de uitoefening van zijn bevoegdheden.

WERKWIJZE

Selectieproces

Het selectieproces, waarin wordt beslist welke bedrijven zullen worden onderzocht, heeft tot doel om zo objectief mogelijk tot een keuze te komen en daarnaast om de kans op een effectief en zinvol onderzoek te vergroten door bij de selectie bepaalde factoren te betrekken. Bij de keuze van de onderzochte verantwoordelijken is het aantal registraties dat is opgenomen in het waarschuwingssysteem betrokken. De bedoeling was om een spreiding in aantallen registraties te krijgen: één grote 'toeleverancier' van gegevens en twee wat kleinere 'toeleveranciers' van gegevens.

Als informatiebron van deelnemers en aantallen opgenomen persoonsgegevens is een overzicht gebruikt dat door de FAD is samengesteld.

Het onderzoek heeft in twee fasen plaatsgevonden. De eerste fase betrof het verkrijgen van informatie bij zes deelnemers waaronder de gebruikte werkprocedures. Er is rekening gehouden met de grootte van de toeleveranciers; zo is er gekozen om twee kleine, twee middelgrote en twee grote toeleveranciers van gegevens te selecteren. Bij de keuze om bij drie van de zes bevraagde bedrijven een onderzoek ter plaatse te doen is, naast de grootte van de toeleveranciers, rekening gehouden met de resultaten uit de eerste fase van het onderzoek.

Op 5 december 2006 zijn er 206 betrokkenen opgenomen in de diverse Incidentenregisters. 149 (72%) van hen staan tevens in het Waarschuwingregister.

Het CBP heeft in totaal 110 dossiers onderzocht bij drie verschillende verantwoordelijken. Daarvan staan er 81 (72%) opgenomen in het Waarschuwingregister.

De onderzoeksmethode in de eerste fase bestond uit het schriftelijk stellen van vragen en opvragen van documenten. Het onderzoek ter plaatse (tweede fase) bestond uit het afnemen van interviews, dossieronderzoek en eigen waarneming.

Aankondiging van het onderzoek

Het CBP heeft de FAD schriftelijk op de hoogte gesteld van het onderzoek. Het CBP heeft X, Y, en Z op 3 oktober 2006 schriftelijk op de hoogte gesteld van het onderzoek.

Onderzoek ter plaatse

Er zijn diverse onderzoeken ter plaatse uitgevoerd:

- Op 22 augustus en op 28 september 2006 bij de FAD;
- Op 27 oktober en op 24 november 2006 bij X;
- Op 10 november 2006 bij Y;
- Op 17 november 2006 bij Z.

Van de onderzoeken bij de deelnemers zijn rapporten van bevindingen opgesteld. De geanonimiseerde rapportages zijn in verkorte vorm als bijlagen bij dit rapport gevoegd.

Rapport van Bevindingen

Artikel 60 tweede lid Wbp schrijft voor dat het College zijn voorlopige bevindingen ter kennis brengt van de verantwoordelijke en deze in de gelegenheid stelt zijn zienswijze hierop te geven. Bij brief van 4 april 2007 heeft de FAD inhoudelijk gereageerd. De brief met de reactie van de FAD is als bijlage 8 opgenomen. De FAD deelt een aantal bevindingen niet, zoals het hebben van goedgekeurde werkinstructies, de ernst van de misstand, de technische werking van het Waarschuwingsregister en de stelling dat een klachtenprocedure ontbreekt. Daar waar mogelijk zijn de reacties in de tekst verwerkt.

Afsluiten van het onderzoek

Op basis van het thans vastgestelde definitieve rapport zal het CBP zich beraden over vervolgstappen.

ONDERZOEK NAAR DE WERKING VAN HET WAARSCHUWINGSSYSTEEM BIJ X

Verkorte geanonimiseerde rapportage van bevindingen

Samenvatting

Het CBP heeft in het kader van het onderzoek naar de werkwijze van het Waarschuwingssysteem Detailhandel verschillende deelnemers bezocht. Op 27 oktober 2006 en op 24 november 2006 heeft het CBP een bezoek gebracht aan X. Het CBP heeft voorafgaand aan het onderzoek documenten opgevraagd en heeft daarna ter plaatse interviews afgenomen, alle dossiers geanalyseerd waarvan de persoonsgegevens waren opgenomen in het Waarschuwingregister en eigen waarnemingen verricht. De conclusies van het onderzoek zijn dat X:

- Voldoet aan de norm dat het Incidentenregister is gemeld bij het CBP;
- Voldoet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn die zijn goedgekeurd door het bevoegde gezag binnen X;
- Voldoet aan de norm dat de personen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister zijn ontslagen;
- Niet voldoet aan de norm dat er aangifte moet zijn gedaan tegen betrokkene;
- Niet voldoet aan de norm dat betrokkenen moeten zijn geïnformeerd over opname in het Waarschuwingregister.
- Geen proportionaliteitstoets hanteert.

In 38% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, bedraagt de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

1 Inleiding

Deze bijlage bevat de rapportage van bevindingen van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) van het door het CBP uitgevoerde controlerend onderzoek bij X.

Het onderzoek heeft als doel inzicht te krijgen in en een beoordeling te geven over de werkwijze van X met betrekking tot enkele aspecten van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het waarschuwingssysteem.

De onderzochte aspecten zijn:

- De meldingsplicht bij het CBP (alleen formele toetsing en niet inhoudelijk);
- De naleving van de criteria voor opname in het register zoals geregeld in het Protocol, waaronder in het bijzonder:
- De informatieplicht.

Naast bovengenoemde specifieke aspecten wordt ook de algemene zorgvuldigheidsplicht betrokken.

2 Selectieproces

Het selectieproces, waarin wordt beslist welke bedrijven zullen worden onderzocht, heeft tot doel om zo objectief mogelijk tot een keuze te komen en daarnaast om de kans op een effectief en zinvol onderzoek te vergroten door bij de selectie bepaalde factoren te betrekken. Bij de keuze van X is het aantal registraties dat is opgenomen in het waarschuwingssysteem betrokken.

De bedoeling was om een spreiding in aantallen registraties te krijgen: één 'grote toeleverancier' van gegevens en twee 'kleinere toeleveranciers' van gegevens. X valt in de categorie van 'grote toeleveranciers'. Als informatiebron van deelnemers en aantallen opgenomen persoonsgegevens is een overzicht gebruikt dat door de FAD is samengesteld.

Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd. De eerste fase betrof het verkrijgen van relevante documentatie. Er zijn diverse documenten opgevraagd bij de FAD en zes deelnemers aan het waarschuwingssysteem. De tweede fase betrof het onderzoek ter plaatse bij drie deelnemers, waaronder X.

De onderzoeksmethode in de eerste fase bestond uit het schriftelijk stellen van vragen en opvragen van documenten. Het onderzoek ter plaatse (tweede fase) bestond uit het afnemen van interviews, dossieronderzoek van de werking van het waarschuwingssysteem.

3 Aankondiging van het onderzoek

Op 3 oktober 2006 heeft het CBP X op de hoogte gesteld van het onderzoek, door middel van een brief. In deze brief vraagt het CBP X om goedgekeurde procedures en werkinstructies en een afschrift van het rapport van de interne accountants- of controledienst op te sturen. Op 6 oktober 2006 heeft het CBP de volgende documenten ontvangen:

- Protocol Fraudebeleid;
- Protocol Waarschuwingregister;
- Sollicitatieformulier;
- Model ontslagbrieven;
- Vier nieuwsbrieven (Fraude-editie, nrs. 9, 11 en 15);
- Info, oktober 2005 (Kopie artikel m.b.t. Waarschuwingregister).

Bij brief van 16 oktober 2006 aan X kondigt het CBP het onderzoek ter plaatse aan. Op 18 oktober 2006 wordt naar aanleiding van deze brief contact met X opgenomen en wordt de datum voor het onderzoek ter plaatse op 27 oktober 2006 vastgesteld.

4 Onderzoek ter plaatse

Op 27 oktober 2006, van 9.45 uur tot 16.00 uur, is het onderzoek ter plaatse uitgevoerd bij X, bij de afdeling Security Management. In verband met het ontbreken van enkele dossiers (15) is er een vervolfbezoek afgelegd op 24 november 2006. Er zijn toen zeventien⁹⁾ dossiers ter beschikking gesteld.

Van de onderzoeken ter plaatse zijn verslagen gemaakt. De verslagen vormen een integraal onderdeel van het rapport dat naar X is gezonden. In deze verkorte weergave zijn zij omwille van de anonimiteit verwijderd.

5 Rapportage

De bevindingen zijn opgenomen in een rapport. X heeft de gelegenheid gekregen om op het concept rapport (van 6 februari 2007) te reageren. X heeft bij brief van 23 februari 2007 gereageerd. De opmerkingen zijn in het rapport verwerkt. Het CBP heeft, rekening houdend met de zienswijze van X, bij besluit van 13 maart 2007 het Rapport van Bevindingen vastgesteld.

⁹ Inmiddels waren er twee extra mutaties aan het systeem toegevoegd.

6 Bevindingen

6.1 Werkwijze

Het CBP heeft bij X de volgende onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd:

- Interviews afgenomen. Het CBP heeft ter plaatse een gesprek gevoerd met de beheerder (security manager A) en de gebruiker van het Incidentenregister (security manager B).
- Dossieronderzoek verricht. X had op 2 oktober 2006 (volgens de FAD), 54 registraties opgenomen in het Incidentenregister en 79 in het Waarschuwingregister. 67 dossiers zijn door X op 27 oktober 2006 ter plaatse ter beschikking gesteld aan het CBP. Het CBP heeft de dossiers ter plaatse geanalyseerd. De overige dossiers zijn op 24 november 2006 onderzocht. Inmiddels waren er, volgens X, 83 personen opgenomen in het waarschuwingssysteem⁽¹⁰⁾.
- Eigen waarneming van de werking van het waarschuwingssysteem.

6.2 De onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de drie onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt:

- Norm
  - Wettelijk kader (Wbp)
  - Sectornormering (Protocol)
- Feitelijke constatering
- Beoordeling

6.2.1 Onderzoeksvraag 1

Heeft X zijn Incidentenregister gemeld?

Norm

In artikel 27 en artikel 28 Wbp is de meldingsplicht neergelegd. In beginsel dient iedere geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bij het CBP of een functionaris gegevensbescherming gemeld te worden. Artikel 3.1 van het Protocol schrijft voor dat de verantwoordelijke zijn verwerking moet melden bij het CBP.

Feitelijke constatering

De verwerking is bij het CBP gemeld.

Beoordeling

X voldoet aan de norm.

6.2.2 Onderzoeksvraag 2

Heeft X procedures/werkinstructies formeel vastgesteld waarmee de zorg voor de kwaliteit van de gegevensverwerking wordt gewaarborgd?

Norm

Op grond van artikel 11 lid 2 Wbp moet de verantwoordelijke de nodige maatregelen treffen opdat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. Eén van de redenen voor het CBP om van een nader onderzoek (in het kader van artikel 31 Wbp) af te zien is dat van de verantwoordelijke wordt verwacht dat deze de werkwijze van het Protocol heeft geconcretiseerd in werkprocessen. Vandaar dat zal worden onderzocht of de deelnemers een voor de eigen organisatie vastgestelde werkinstructie hebben en of er is voorzien in controle op de naleving hiervan.

¹⁰ Omdat het een dynamisch systeem betreft fluctueren de aantallen over een bepaalde periode.

In zijn verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004 van het Waarschuwingregister Detailhandel heeft het CBP de FAD aangegeven - ter garantie dat alleen ernstige incidenten in het waarschuwingregister worden opgenomen - in het Protocol en de werkprocessen een proportionaliteitsafweging op te nemen. Naast het feit dat een personeelslid ontslagen moet zijn wegens fraude en dat hiervan aangifte is gedaan dient er - voorafgaand aan de opname - een proportionaliteitsafweging plaats te vinden waarbij afgewogen wordt of het belang van de opname in het Waarschuwingregister prevaleert boven de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene als gevolg van de opname van zijn gegevens.

Artikel 3.3 van het Protocol schrijft voor dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften. De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Artikel 10.3 van het Protocol schrijft voor dat de interne of de externe accountant van de deelnemer de naleving van de bepalingen in het Protocol jaarlijks controleren. Van de bevindingen wordt verslag uitgebracht aan het bestuur van de deelnemer.

Feitelijke constatering

Bij brief van 3 oktober 2006 heeft het CBP X schriftelijk gevraagd om door de organisatie goedgekeurde werkprocedures/ -instructies toe te zenden. Op 6 oktober 2006 heeft het CBP de volgende documenten ontvangen:

- Protocol Fraudebeleid;
- Protocol Waarschuwingregister;
- Sollicitatieformulier;
- Model ontslagbrieven
- Vier nieuwsbrieven (Fraude-editie, nrs. 9, 11 en 15);
- Info, oktober 2005 (Kopie artikel m.b.t. Waarschuwingregister).

Interne controle: X geeft in de brief van 6 oktober 2006 aan dat er (nog) geen rapportage beschikbaar is van de interne controledienst.

X verwerkt persoonsgegevens binnen het kader van het waarschuwingssysteem sinds februari 2006.

Beoordeling

X voldoet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn.

Er wordt geen uitspraak gedaan over de interne controle omdat de termijn waarbinnen X de interne controle dient te hebben uitgevoerd pas in februari 2007 verloopt.

Reactie X

Bij brief van 23 februari 2007 deelt X mee dat zodra een rapportage van de interne controledienst voorhanden is, deze aan het CBP zal worden gezonden.

6.2.3 Onderzoeksvraag 3

Leeft X de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na?

- Ontslag werknemer wegens fraude;
- Aangifte tegen werknemer;
- Informatieplicht jegens werknemer.
- Wordt bij opname in het Waarschuwingregister rekening gehouden met de proportionaliteit van de ernst van het feit en de persoon van de dader?

Norm

Informatieplicht

Het is van belang dat de overdracht uit een register voor intern gebruik naar één voor extern gebruik zorgvuldig wordt vastgelegd. Immers, om adequaat te kunnen informeren moet de overdracht zijn vastgelegd. Het informeren komt in de artikelen 33 en 34 aan bod. Deze bepalingen vormen een uitwerking van het transparantiebeginsel en van het in artikel 6 neergelegde beginsel van 'fair processing': behoudens uitzonderingen is de gegevensverwerking slechts 'behoorlijk' in de zin van artikel 6, indien de betrokkene daarvan overeenkomstig de regels van de artikelen 33 of 34 op de hoogte wordt gebracht.

Artikel 34 Wbp bestrijkt alle gevallen die niet onder het bereik van artikel 33 Wbp vallen. De deelnemer bepaalt zelf of hij de betrokkene opneemt in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister; derhalve is er geen sprake van artikel 33. De betrokkene moet door de verantwoordelijke worden geïnformeerd over de opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:

- a op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
- b wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

Artikel 9.1 van het Protocol schrijft voor dat de betrokkene wordt geïnformeerd op het moment dat diens gegevens worden vastgelegd in een Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister. Voor zover het een verzoek betreft van een betrokkene hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens in het Incidentenregister zijn opgenomen, kan mededeling achterwege blijven indien opsporings- respectievelijk onderzoeksbelangen dit noodzakelijk maken (9.3).

Artikel 9.5 van het Protocol schrijft voor dat de deelnemers een overzicht bijhouden van verrichte verstrekkingen voor de duur van 1 jaar na de datum waarop de gegevens aan de andere deelnemer zijn verstrekt.

Op grond van artikel 5.2 van het Protocol moeten de deelnemers er zorg voor dragen dat verwijzingsgegevens van individuele natuurlijke personen aan de criteria voldoen om te worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De volgende opnamecriteria gelden:

- 1 Het moet gaan om een (eigen) *werknemer*
- 2 die wegens *fraude*
- 3 is *ontslagen*.
- 4 Het ontslag moet met *redenen zijn omkleed* en
- 5 *aangemeld* bij de veiligheidsafdeling.
- 6 Er moet *aangifte* zijn gedaan bij de politie en
- 7 een *kopie* daarvan moet in het dossier zitten.
- 8 Aan de werknemer moet *schriftelijk zijn medegedeeld* dat hij is opgenomen in het *Incidentenregister* en als dat het geval is,
- 9 in het *Waarschuwingregister*.

In het hoofdstuk feitelijke constatering wordt er per dossier op deze negen criteria getoetst. De beoordeling zal 'gelaagd' zijn opgebouwd en zal zich richten op de criteria: ontslag, aangifte en informatieverstrekking.

Proportionaliteit

In het document *Waarschuwingregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel* van de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel, 2006, wordt een toelichting op de voorwaarden voor verwerkingen in het kader van het Waarschuwingregister

gegeven. Onder het kopje algemene voorwaarden worden een aantal beginselen genoemd en uitgewerkt waaronder 'de ernst van de misstand' (pagina 3). Het FAD schrijft hierover: *'Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang (incident) mag niet leiden tot plaatsing op een waarschuwingsregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen. Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in een waarschuwingsregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft.'*

Feitelijke constatering

Er zijn twee onderzoeken ter plaatse uitgevoerd. Omdat van de constatering twee afzonderlijke analyses zijn gemaakt, is er voor gekozen om een afzonderlijke beschrijving van de constatering te geven. Er wordt aan het eind van dit hoofdstuk een samenvattende conclusie gegeven. Daarin worden tevens de onderlinge relaties aangegeven.

Het CBP heeft tijdens het eerste bezoek 68 van de in totaal 83 dossiers onderzocht (onderzoek 1). Vijftien dossiers waren op 27 oktober 2006 niet beschikbaar. Op 2 november 2006 heeft X aangegeven deze dossiers op dat moment wel beschikbaar te hebben. Op een later tijdstip hebben de onderzoekers ook de resterende dossiers onderzocht (onderzoek 2).

Onderstaande gegevens hebben betrekking op het waarschuwingssysteem, dus gegevens die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister en/of het Incidentenregister.

1 werknemer

Onderzoek 1

In 97 % van de gevallen gaat het om een eigen werknemer⁽¹¹⁾.

Onderzoek 2

In de resterende dossiers is geen afwijking van de norm geconstateerd.

In het totaal gaat het in 98% van de gevallen om een eigen werknemer.

2 fraude

Onderzoek 1

In 94 % van de onderzochte dossiers kan worden vastgesteld om welke concrete gedraging het ging⁽¹²⁾.

Onderzoek 2

In de dossiers is geen afwijking van de norm geconstateerd.

In het totaal kan in 95% van de gevallen worden vastgesteld dat het om fraude gaat.

3 ontslag

Onderzoek 1

De werknemer moet zijn ontslagen om te kunnen worden opgenomen in het Waarschuwingregister. In 85% van de gevallen blijkt dit uit het dossier⁽¹³⁾.

11 In het dossier met het CBP-nummer Job 09 gaat het om een medewerker die in dienst is bij een beveiligingsbedrijf. Deze is niet in het Waarschuwingregister opgenomen (is conform norm). In het dossier met het CBP-nummer Job 22 gaat het om een uitzendkracht die in dienst is bij een transportbedrijf (niet van X). Deze is eveneens niet in het Waarschuwingregister opgenomen (is conform norm).

12 In de dossiers met de CBP-nummers Job 20, Rwi 15, 21, 28 is dit niet het geval. De betrokkene in het dossier Job 20 stond niet in het Waarschuwingregister. De betrokkenen in dossiers Rwi 15, 21, en 28 wel. Bij deze laatste vier kan het CBP niet beoordelen of dit op grond van het fraudecriterium terecht is of niet.

13 De werknemers uit de dossiers met de CBP-nummers Job 03, 19, 20, 27, 34 en CBP-nummers Rwi 03, 13, 21, 29 en 30 hebben zelf ontslag genomen. Uit het dossiers met het CBP-nummer Job 09 en 22 blijkt dat de (niet eigen) werknemer door zijn eigen werkgever is ontslagen.

Onderzoek 2

De werknemer moet zijn ontslagen om te kunnen worden opgenomen in het Waarschuwingregister. In 80% van de gevallen blijkt dit uit het dossier⁽¹⁴⁾.

In totaal blijkt uit de dossiers dat in 72% van de gevallen de betrokkene is ontslagen.

4 redenen ontslag

In alle dossiers (100%) is de reden van ontslag af te leiden.

5 aanmelden bij beveiliging

Alle dossiers (100%) die het CBP heeft onderzocht werden door de beveiliging ter beschikking gesteld en zijn door hen behandeld.

6 aangifte

Onderzoek 1

In 70% van de dossiers is er aangifte gedaan^{(15), (16)}.

Onderzoek 2

In 67% van de dossiers is er aangifte gedaan⁽¹⁷⁾.

In het totaal is in 69% van de gevallen aangifte gedaan.

7 kopie in dossier

Onderzoek 1

In 89% van de dossiers waarin aangifte is gedaan zit een kopie van de aangifte⁽¹⁸⁾.

Onderzoek 2

In de resterende dossiers is geen afwijking van de norm geconstateerd.

In het totaal zit 77% van de gevallen een kopie van de aangifte in het dossier.

8 en 9 Informatieplicht

Onderzoek 1

Uit de dossiers blijkt dat als een mededeling wordt verstuurd, deze informatie geeft over opname in zowel het Incidentenregister als het Waarschuwingregister.

In 57% van de dossiers zit een brief waarin dit is gebeurd⁽¹⁹⁾.

Onderzoek 2

In 40% van de dossiers zit een brief waarin dit is gebeurd⁽²⁰⁾.

Tijdens het onderzoek ter plaatse op 27 oktober 2006 heeft de security manager B meegedeeld dat na de ingebruikname van het systeem ontdekt is dat X in de (standaard ontslag)brief is vergeten aan te geven dat de desbetreffende medewerker is opgenomen in het Waarschuwingregister en/of Incidentenregister. Als gevolg daarvan is rond mei 2006 de brief aangepast.

14 De werknemers uit de dossiers met de CBP-nummers Job 39 en 53 hebben zelf ontslag genomen. Van de werknemer uit het dossier met de CBP-nummers Job 49 is het contract niet verlengd.

15 In de dossiers met de CBP-nummers Job 3, 11, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 30, 31, 34 en 36 en de dossiers met het CBP-nummer Rwi 03, 05, 07, 18, 21, 28, 29 en 30 was dit niet het geval. De betrokkenen uit de dossiers Job 03, 11, 13, 14, 18, 19, 20, 30, 31, 36, en Rwi 03, 05, 07, 18 zijn alleen in het Incidentenregister opgenomen.

16 De betrokkenen uit de dossiers met de CBP-nummers Rwi 21, 28, 29 en 30 waarin geen aangifte is aangetroffen, staan in zowel het Incidentenregister als het Waarschuwingregister.

17 In de dossiers met de CBP-nummers Job 43, 47, 48, 49 en 53 is geen aangifte aangetroffen. Deze betrokkenen zijn alleen in het Incidentenregister opgenomen.

18 In de dossiers met de CBP-nummers Job 8 en Rwi 14, 15, 16 en 32 was dit niet het geval.

19 In de dossiers met de CBP-nummers Job 03, 09, 11, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 27, 30, 31, 34, 36 en met de CBP-nummers Rwi 03, 05, 07, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 28, 29, en 30 was dit niet het geval terwijl deze wel zijn opgenomen in het Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister.

20 In de dossiers met de CBP-nummers Job 39, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51 en 53 was dit niet het geval terwijl deze wel zijn opgenomen in het Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister.

Samenvattende constatering ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister en ontslag

Uit dossieronderzoek blijkt dat eenieder die is opgenomen in het Waarschuwingregister ook is ontslagen. Indien zelf ontslag is genomen zijn de personen opgenomen in het Incidentenregister. Enkele ontslagen werknemers zijn alleen opgenomen in het Incidentenregister. In één geval bleek dat een halfjaarcontract niet is verlengd omdat er vermoedens waren van fraude. Personen die niet in dienst van X waren zijn niet opgenomen in het Waarschuwingregister.

Samenvattende constatering ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister en aangifte

In 7%⁽²¹⁾ van de gevallen is een afwijking van de norm geconstateerd. Er zijn geen documenten aangetroffen waaruit blijkt of kan blijken dat aangifte is gedaan⁽²²⁾ terwijl de personen toch zijn opgenomen in het Waarschuwingregister.

Reactie X

Bij brief van 23 februari 2007 geeft X op dit punt de volgende reactie:

'Uit intern onderzoek van de documenten rwi-21, rwi-28, rwi-29 en rwi 30 is inderdaad gebleken, dat tegen betrokken personen geen aangifte is gedaan. Met uitzondering van rwi-29 zijn betrokken personen eveneens niet ontslagen, maar is zelf ontslag genomen. Gelet op dit feit zou alleen betrokken persoon rwi-29 terecht zijn opgenomen in het (interne) waarschuwingregister. Omdat echter alle 4 betrokken personen ook niet zijn geïnformeerd over opname in het waarschuwingregister zal de Stichting FAD worden verzocht betrokken personen uit het waarschuwingregister te verwijderen.'

Samenvattende constatering ten aanzien van het geïnformeerd zijn over opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister

In de 83 dossiers die zijn onderzocht hebben de onderzoekers in 43%⁽²³⁾ geen bewijs kunnen vinden dat de betrokkene is geïnformeerd over opname in één van de registers terwijl deze wel zijn opgenomen in één van de registers.

In 24%⁽²⁴⁾ is geen document aangetroffen waaruit blijkt dat de betrokkene is ingelicht over opname in het Waarschuwingregister. Overigens is opgevallen dat in zeven dossiers brieven zijn aangetroffen met een postdatum van 23 oktober 2006⁽²⁵⁾, terwijl de opname in het register ruim vóór deze datum heeft plaatsgevonden. Indien deze buiten beschouwing worden gelaten is er (slechts) in 62% geïnformeerd.

Reactie X

Bij brief van 23 februari 2007 geeft X op dit punt de volgende reactie:

'Uit intern onderzoek is gebleken, dat er vanaf invoeringsdatum van het waarschuwingregister FAD binnen X enkele P&O functionarissen niet goed geïnformeerd waren over de te volgen procedure met betrekking tot informatie van betrokken personeel. Dit personeel werd evenwel wel ingevoerd in een of in beide registers zonder dat zij daarover zijn geïnformeerd. Na overleg met de afdeling P&O is besloten, dat al het in het FAD voorkomend personeel opnieuw wordt doorgelicht en dat eenieder die over opname in het FAD niet is geïnformeerd uit een of beide registers zal worden verwijderd.'

21 In 4 van de 54 dossiers.

22 Het betreft de documenten met het CBP kenmerk: Rwi-21, Rwi-28, Rwi-29 en Rwi-30.

23 In 36 van de 83 dossiers.

24 In 13 van de 54 dossiers.

25 Eén week na de aankondiging van het CBP dat er ter plaatse onderzoek zou worden gedaan.

Proportionaliteit

Het fraudebeleid van X is onderverdeeld in een aantal beleidsterreinen zoals⁽²⁶⁾:

- Beleid inzake preventie;
- Beleid inzake communicatie;
- Beleid inzake opsporing en handhaving;
- Beleid inzake sanctionering
- Beleid inzake verantwoordelijkheden.

Het beleid van handhaving is gericht op afschrikking waarbij 'zero tolerance', lik-op-stuk beleid en strikt aangiftebeleid een rol in spelen⁽²⁷⁾.

Ernst van het feit

In 63%⁽²⁸⁾ van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingssysteem betreft het een bedrag met een waarde van onder de € 100.

In 38% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister gaat het om een bedrag van € 20 of minder.

Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Incidentenregister is € 0,79.

Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Waarschuwingregister is € 2,37.

Het hoogste bedrag dat de onderzoekers zijn tegengekomen is € 1515.

Leeftijd

Meer dan de helft van de opgenomen betrokkenen is geboren na 1987. De gemiddelde leeftijd van de betrokkenen is 18 jaar.

Lengte dienstverband

Van de betrokkenen die worden opgenomen in het Incidenten- en Waarschuwingregister blijkt ruim 35% reeds binnen het jaar dat zij zijn aangenomen te worden ontslagen en 60% binnen twee jaar. De kortste dienstverbanden waren 1 dag (het ging hierbij om € 140 en € 400) en de langste 9 jaar (het ging hierbij om € 1,06).

Reactie X

Bij brief van 23 februari 2007 geeft X op het punt van 'proportionaliteit' de volgende reactie:

'Het CBP geeft in de bevindingen al aan, dat X een strikt fraudebeleid voert.

Uitgangspunten van dit beleid zijn zero tolerance, ontslag bij fraude en aangifte, ongeacht het schadebedrag. Indien dit strikte beleid wordt vertaald naar verwerking in het waarschuwingregister is het evident, dat een proportionaliteitstoets niet kan worden toegepast. Indien het CBP de mening is toegedaan, dat het proportionaliteitsbeginsel gehanteerd dient te worden, is het wellicht te overwegen dit als invulinstructie op te nemen in het waarschuwingregister (bijvoorbeeld de hoogte van het schadebedrag als norm voor opname).'

Beoordeling

- 1 X voldoet aan de eis ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister en het criterium van ontslag.
- 2 X voldoet niet aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van aangifte.

In enkele gevallen is geconstateerd dat niet is voldaan aan de eis dat er een aangifte moet zijn gedaan bij opname in het Waarschuwingregister⁽²⁹⁾.

26 Zie Beveiligingsinformatie pakket X d.d. 11 november 2005, BIP nr. 5.1, pagina 2 ev.

27 Zie Beveiligingsinformatie pakket X d.d. 11 november 2005, BIP nr. 5.1, pagina 6.

28 In 48 van de 76 dossiers (waaruit het bedrag is op te maken).

29 5% afwijking van de norm m.b.t. het Waarschuwingregister.

- 3 *X voldoet niet* aan de norm ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn/haar opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. Een forse afwijking van de norm is geconstateerd bij de eis dat personen die worden opgenomen in het Waarschuwingregister en/of Incidentenregister moeten worden geïnformeerd over de opname⁽³⁰⁾.
- 4 In 38% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.
- 5 *X hanteert geen* proportionaliteitstoets.

Reactie van het CBP naar aanleiding van de opmerkingen van X op het rapport voorlopige bevindingen

X heeft in het algemeen aangegeven dat de geconstateerde tekortkomingen zijn of zullen worden opgelost. X geeft daarbij de kanttekening dat in verband met het strikt fraudebeleid een proportionaliteitstoets niet kan worden toegepast.

In het protocol staat dat alleen ernstige incidenten in het Waarschuwingregister mogen worden opgenomen. Indien de werkgever kiest voor een strikt fraudebeleid, in de zin dat ook een geringe, eenmalige overtreding tot ontslag leidt, brengt dat noodzakelijkerwijs met zich mee dat niet alle personen die ontslagen zijn in het register kunnen worden opgenomen.

7 Conclusies

- X heeft zijn Incidentenregister gemeld bij het CBP en *voldoet daarmee aan de norm*.
- *X voldoet aan de norm* dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn die zijn goedgekeurd door het bevoegde gezag binnen X.
- Er wordt *geen uitspraak* gedaan over de interne controle omdat de termijn waarbinnen X de interne controle dient te hebben uitgevoerd pas in februari 2007 verloopt.
- *X voldoet* aan de eis ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister inzake het criterium van ontslag.
- *X voldoet niet* aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister inzake het criterium van aangifte.
- Er zijn enkele incidenten geconstateerd bij de eis dat er een aangifte moet zijn gedaan bij opname in het waarschuwingregister.
- *X voldoet niet* aan de norm ten aanzien van het geïnformeerd zijn over opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. Een structurele afwijking van de norm is geconstateerd bij de eis dat personen die worden opgenomen in het Waarschuwingregister en/of Incidentenregister moeten worden geïnformeerd over de opname.
- *X hanteert een strikt fraudebeleid*. In 38% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking met hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.
- *X hanteert geen* proportionaliteitstoets.

30 43% afwijking van de norm m.b.t. het Waarschuwingssysteem; 24% afwijking van de norm m.b.t. het Waarschuwingregister

Bijvoegsel

De werking van het waarschuwingssysteem

De onderzoekers hebben op 27 oktober 2006 en op 24 november 2006 aan security manager gevraagd om enkele namen in het waarschuwingssysteem op te zoeken. De namen waarop is gezocht en de resultaten worden hieronder weergegeven:

Naam	Invoerdatum (resultaat)
Naam 01	Staat niet in het Waarschuwingregister. In het systeem staat dat security manager B deze persoon in het Waarschuwingregister heeft gezet. Is op 27/10 en 24/11 gecheckt in het systeem.
Naam 02	Staat niet in het Waarschuwingregister. In Het systeem staat dat deze persoon is opgenomen in het Waarschuwingregister. Is op 27/10 en 24/11 gecheckt in het systeem. Op 24/11 hit in Incidentenregister.
Naam 03	Geen registratie in waarschuwingssysteem gevonden. Is op 27/10 en 24/11 gecheckt in het systeem. In het systeem staat dat melding is opgenomen in waarschuwingssysteem.
Naam 04	Geen registratie. Het systeem geeft de melding dat op 23 maart 2006 deze persoon in het Incidentenregister is geregistreerd. Check op 24/11
Naam 05	Geen registratie. Het systeem geeft de melding dat op 23 maart 2006 deze persoon in het Incidentenregister is geregistreerd. Check op 24/11
Naam 06	Persoon is opgenomen in zowel Waarschuwingregister als Incidentenregister. Er wordt slechts aangegeven dat persoon in intern register is opgenomen.

Security manager A en security manager B kunnen niet verklaren hoe het komt dat sommige namen niet in het waarschuwingssysteem staan.

De onderzoekers hebben 6 incidenten (afwijkingen) geconstateerd op de 84 dossiers (7%).

ONDERZOEK NAAR DE WERKING VAN HET WAARSCHUWINGSSYSTEEM BIJ Y

Verkorte geanonimiseerde rapportage van bevindingen

Samenvatting

Het CBP heeft in het kader van het onderzoek naar de werkwijze van het waarschuwingssysteem detailhandel verschillende deelnemers bezocht. Op 10 november 2006 heeft het CBP een bezoek gebracht aan Y. Het CBP heeft voorafgaand aan het onderzoek documenten opgevraagd en heeft daarna ter plaatse interviews afgenomen, dossiers geanalyseerd en eigen waarnemingen verricht. De conclusies van het onderzoek zijn dat Y:

- Voldoet aan de norm dat het Incidentenregister is gemeld bij het CBP;
- Niet voldoet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn die zijn goedgekeurd door het bevoegde gezag binnen Y;
- Niet voldoet aan de norm dat er jaarlijks een interne controle moet worden uitgevoerd;
- Voldoet aan de norm dat de personen die zijn opgenomen in het register zijn ontslagen;
- Voldoet aan de norm dat er aangifte moet zijn gedaan tegen betrokkene;
- Niet voldoet aan de eis ten aanzien van informeren van de betrokkene over zijn of haar opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. In 75% van de gevallen wordt deze eis niet nageleefd;
- Geen proportionaliteitstoets hanteert.

In 43% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

Alleen (ex)werknemers mogen worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De mededeling dat stagiaires opgenomen worden in het register is in strijd met het Protocol.

1 Inleiding

Deze bijlage bevat de rapportage van bevindingen van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) van het door het CBP uitgevoerde controlerend onderzoek bij Y. Het onderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in en een beoordeling te geven over de werkwijze van Y met betrekking tot enkele aspecten van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het waarschuwingssysteem.

De onderzochte aspecten zijn:

- De meldingsplicht bij het CBP (alleen formele toetsing en niet inhoudelijk);
- De naleving van de criteria voor opname in het register zoals geregeld in het Protocol waaronder in het bijzonder:
- De informatieplicht.

Naast bovengenoemde specifieke aspecten wordt ook de algemene zorgvuldigheidsplicht betrokken.

2 Selectieproces

Het selectieproces, waarin wordt beslist welke bedrijven zullen worden onderzocht, heeft tot doel om zo objectief mogelijk tot een keuze te komen en daarnaast om de kans op een effectief en zinvol onderzoek te vergroten door bij de selectie bepaalde factoren te betrekken. Bij de keuze van Y is het aantal registraties dat is opgenomen in het waarschuwingssysteem betrokken. De bedoeling was om een spreiding in aantallen registraties te krijgen: één 'grote toeleverancier' van gegevens en twee wat kleinere 'toeleveranciers' van gegevens. Y viel in de categorie van wat 'kleinere toeleveranciers'. Als informatiebron van deelnemers en aantallen opgenomen persoonsgegevens is een overzicht gebruikt dat door de FAD is samengesteld.

Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd. De eerste fase betrof het verkrijgen van relevante documentatie. Er zijn diverse documenten opgevraagd bij de FAD en zes deelnemers aan het waarschuwingssysteem. De tweede fase betrof het onderzoek ter plaatse bij drie deelnemers, waaronder Y.

De onderzoeksmethode in de eerste fase bestond uit het schriftelijk stellen van vragen en opvragen van documenten. Het onderzoek ter plaatse (tweede fase) bestond uit het afnemen van interviews, dossieronderzoek en eigen waarneming van de werking van het waarschuwingssysteem.

3 Aankondiging van het onderzoek

Op 3 oktober 2006 heeft het CBP Y op de hoogte gesteld van het onderzoek, door middel van een brief. In deze brief vraagt het CBP Y om goedgekeurde procedures en werkinstructies en een afschrift van het rapport van de interne accountants- of controledienst op te sturen. Op 16 oktober 2006 is de brief van 3 oktober 2006 tevens naar Y t.a.v. [naam] gefaxt.

Op 19 oktober 2006 is de eerste rappelbrief aan Y verstuurd. Tevens is op 23 oktober 2006 de eerste rappelbrief naar Y t.a.v. van [naam] gefaxt.

Op 24 oktober 2006 heeft [naam] de volgende documenten per mail aan het CBP gezonden:

- Aanmeldingsformulier;
- Stageovereenkomst.

Naar aanleiding van de telefonisch gemaakte afspraak op maandag 30 oktober 2006 met [naam] bevestigt het CBP op 31 oktober 2006 per brief en per fax het onderzoek ter plaatse op 10 november 2006.

4 Onderzoek ter plaatse

Op 10 november 2006, van 10.00 uur tot 12.45 uur, is het onderzoek ter plaatse uitgevoerd bij Y.

Van het onderzoek ter plaatse is een verslag gemaakt, dat een integraal onderdeel vormt van het rapport dat naar Y is gezonden. In deze verkorte weergave is het omwille van de anonimiteit niet opgenomen.

5 Rapportage

De bevindingen zijn opgenomen in een rapport. Y heeft de gelegenheid gekregen om op het concept rapport (van 6 februari 2007) te reageren. Y heeft bij brief van 28 februari 2007 gereageerd. De opmerkingen zijn in het rapport verwerkt. Het CBP heeft, rekening houdend met de zienswijze van Y, het Rapport van Bevindingen vastgesteld.

6 Bevindingen

6.1 Werkwijze

Het CBP heeft bij Y de volgende onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd:

- Interviews afgenomen. Het CBP heeft op 10 november 2006 tijdens het onderzoek ter plaatse een gesprek gevoerd met de beheerder(s) en de gebruiker(s) van het Incidentenregister [namen].
- Dossieronderzoek verricht. De organisatie had op 2 oktober 2006 (volgens de FAD) twaalf registraties opgenomen in het Incidentenregister en negen in het Waarschuwingregister. Acht dossiers zijn door Y ter beschikking gesteld aan het CBP. Het CBP heeft de acht dossiers ter plaatse geanalyseerd.
- Eigen waarneming van de werking van het waarschuwingssysteem.

6.2 De onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de drie onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt:

- Norm
  - Wettelijk kader (Wbp)
  - Sectornormering (Protocol)
- Feitelijke constatering
- Beoordeling (nog niet ingevuld in deze rapportage)

6.2.1 Onderzoeksvraag 1

Heeft Y zijn Incidentenregister gemeld?

Norm

In artikel 27 en artikel 28 Wbp is de meldingsplicht neergelegd. In beginsel dient iedere geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bij het CBP of een functionaris gegevensbescherming gemeld te worden.

Artikel 3.1 van het Protocol schrijft voor dat de verantwoordelijke zijn verwerking moet melden bij het CBP.

Feitelijke constatering

De verwerking is bij het CBP gemeld.

Beoordeling

Y voldoet aan de norm.

6.2.2 Onderzoeksvraag 2

Heeft Y procedures/werkinstructies formeel vastgesteld waarmee de zorg voor de kwaliteit van de gegevensverwerking wordt gewaarborgd?

Norm

Op grond van artikel 11 lid 2 Wbp moet de verantwoordelijke de nodige maatregelen treffen opdat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. Eén van de redenen voor het CBP om van een nader onderzoek (in het kader van artikel 31 Wbp) af te zien is dat van de verantwoordelijke wordt verwacht dat deze de werkwijze van het Protocol heeft geconcretiseerd in werkprocessen. Vandaar dat zal worden onderzocht of de deelnemers een voor de eigen organisatie vastgestelde werkinstructie hebben en of er is voorzien in controle op de naleving hiervan.

In zijn verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004 van het Waarschuwingregister Detailhandel heeft het CBP de FAD aangegeven - ter garantie dat alleen ernstige incidenten in het Waarschuwingregister worden opgenomen - in het Protocol en de werkprocessen een proportionaliteitsafweging op te nemen. Naast het feit dat een personeelslid ontslagen moet zijn wegens fraude en dat hiervan aangifte

is gedaan dient er - voorafgaand aan de opname - een proportionaliteitsafweging plaats te vinden waarbij afgewogen wordt of het belang van de opname in het Waarschuwingregister prevaleert boven de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene als gevolg van de opname van zijn gegevens.

Artikel 3.3 van het Protocol schrijft voor dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften. De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Artikel 10.3 van het Protocol schrijft voor dat de interne of de externe accountant van de deelnemer de naleving van de bepalingen in het Protocol jaarlijks controleren. Van de bevindingen wordt verslag uitgebracht aan het bestuur van de deelnemer.

Feitelijke constatering

Bij brief van 3 oktober 2006 heeft het CBP Y schriftelijk gevraagd om door de organisatie goedgekeurde werkprocedures/ -instructies en een afschrift van het rapport van de interne accountants- of controledienst toe te zenden. Het eerste rappel is per post op 19 oktober 2006 verstuurd en per fax op 23 oktober 2006. Naar aanleiding van het opvragen van de hierboven genoemde documenten heeft [naam] op 16 oktober 2006 en [naam] op 24 oktober 2006 telefonisch contact met het CBP opgenomen.

Bij e-mail van 24 oktober 2006 stuurt Y twee elektronische bestanden: een aanmeldingsformulier en een stageovereenkomst. In de e-mail wordt gemeld dat er geen procedure in het reglementenboek staat. Het een en ander is wel opgenomen in de stagecontracten. Onder punt 10 van de stageovereenkomst staat het volgende: *“Bij het plegen van fraude zullen de gegevens van de stagiair(e) opgenomen worden in het waarschuwingregister van de RND (Raad Nederlandse Detailhandel) en Platform detailhandel.”*

Reactie Y

Bij brief van 28 februari 2007 geeft Y op het punt van de stagiaires de volgende reactie: *‘In overleg met de RND zal Y dit blijven handhaven’.*

Y beschikt over het ‘model procedureboek’ dat door het FAD is gemaakt. Deze procedures zijn door Y niet formeel door de organisatie, voor de organisatie vastgesteld.

Reactie Y

Bij brief van 28 februari 2007 geeft Y op het punt van de interne procedures de volgende reactie:

‘Interne procedures en werkinstructies zijn er ons inziens wel. Verantwoordelijken in de winkel weten dat er, voordat er tot ontslag wegens fraude overgegaan wordt, er altijd overleg met HR en/of Security dient plaats te vinden. Tijdens dit overleg wordt de afweging gemaakt of we wel of niet tot ontslag dienen over te gaan en of er aangifte gedaan moet worden (zie proportionaliteitstoets). Dit is opgenomen in het shopmanagershandboek (zie bijlage 1 bij de brief). Het feit dat wij bij geconstateerde fraude overgaan tot melding in het register is nu opgenomen in het reglementenboek van Y (zie bijlage 2 bij de brief).’

Interne controle: Y verwerkt persoonsgegevens binnen het kader van het waarschuwingssysteem sinds 1 september 2005. Y geeft aan dat er geen interne controle heeft plaatsgevonden.

Reactie Y

Bij brief van 28 februari 2007 geeft Y op dit punt de volgende reactie: *‘Dit zal vanaf het jaar 2007 plaatsvinden’.*

Beoordeling

Y *voldoet niet* aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies door de leiding van het bedrijf zijn goedgekeurd.

Y *voldoet niet* aan de norm dat er jaarlijks een interne controle moet worden uitgevoerd.

Ten aanzien van stagiaires

Het opnemen van stagiaires in het Waarschuwingregister is in strijd met het Protocol. Hiervan kan niet worden afgeweken, ook niet in of na overleg met het FAD. Het CBP veronderstelt dat Y in haar brief de FAD per abuis RND heeft genoemd.

6.2.3 Onderzoeksvraag 3

Leeft Y de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na?

- a Ontslag werknemer wegens fraude;
- b Aangifte tegen werknemer;
- c Informatieplicht jegens werknemer.
- d Wordt bij opname in het Waarschuwingregister rekening gehouden met de proportionaliteit van de ernst van het feit en de persoon van de dader?

Norm

Informatieplicht

Het is van belang dat de overdracht uit een register voor intern gebruik naar één voor extern gebruik zorgvuldig wordt vastgelegd. Immers, om adequaat te kunnen informeren moet de overdracht zijn vastgelegd. Het informeren komt in de artikelen 33 en 34 aan bod. Deze bepalingen vormen een uitwerking van het transparantiebeginsel en van het in artikel 6 neergelegde beginsel van 'fair processing': behoudens uitzonderingen is de gegevensverwerking slechts 'behoorlijk' in de zin van artikel 6, indien de betrokkene daarvan overeenkomstig de regels van de artikelen 33 of 34 op de hoogte wordt gebracht.

Artikel 34 Wbp bestrijkt alle gevallen die niet onder het bereik van artikel 33 Wbp vallen. De deelnemer bepaalt zelf of hij de betrokkene opneemt in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister; derhalve is er geen sprake van artikel 33. De betrokkene moet door de verantwoordelijke worden geïnformeerd over de opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:

- a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
- b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

Artikel 9.1 van het Protocol schrijft voor dat de betrokkene wordt geïnformeerd op het moment dat diens gegevens worden vastgelegd in een Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister. Voor zover het een verzoek betreft van een betrokkene hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens in het Incidentenregister zijn opgenomen, kan mededeling achterwege blijven indien opsporings- respectievelijk onderzoeksbelangen dit noodzakelijk maken (9.3).

Artikel 9.5 van het Protocol schrijft voor dat de deelnemers een overzicht bijhouden van verrichte verstrekkingen voor de duur van 1 jaar na de datum waarop de gegevens aan de andere deelnemer zijn verstrekt.

Proportionaliteit

Op grond van artikel 5.2 van het Protocol moeten de deelnemers er zorg voor dragen

dat verwijzingsgegevens van individuele natuurlijke personen aan de criteria voldoen om te worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De volgende opnamecriteria gelden:

- 1 de activiteiten van de individuele persoon moeten geleid hebben tot ontslag;
- 2 er moet aangifte zijn gedaan bij de politie;
- 3 de betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

In het document *Waarschuwingregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel* van de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel, 2006, wordt een toelichting op de voorwaarden voor verwerkingen in het kader van het Waarschuwingregister gegeven. Onder het kopje algemene voorwaarden worden een aantal beginselen genoemd en uitgewerkt waaronder 'de ernst van de misstand' (pagina 3). Het FAD schrijft hierover: *'Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang (incident) mag niet leiden tot plaatsing op een waarschuwingregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen. Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in een waarschuwingregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft'*.

Feitelijke constatering

In de acht dossiers die de onderzoekers hebben geanalyseerd is het volgende vastgesteld:

- 1 uit alle dossiers bleek dat de persoon was ontslagen;
- 2 uit alle dossiers bleek dat er aangifte was gedaan;
- 3 uit geen van de dossiers bleek dat de persoon persoonlijk op de hoogte was gesteld van de opname in het Incidentenregister;
- 4 In 25%⁽³¹⁾ van de dossiers bleek dat de persoon persoonlijk op de hoogte was gesteld van de opname in het Waarschuwingregister.

Reactie Y

Bij brief van 28 februari 2007 geeft Y op dit punt de volgende reactie:

'De betrokkene wordt nu in de ontslagbrief op de hoogte gesteld over opname in het waarschuwingregister'.

Proportionaliteit: In 43%⁽³²⁾ van de gevallen die zijn opgenomen in het waarschuwingssysteem betreft het een bedrag met een waarde van onder de € 20. Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Waarschuwingregister is € 3,90. Het hoogste bedrag dat de onderzoekers zijn tegengekomen is € 1300.

Uit geen enkel dossier is gebleken van een expliciete afweging of betrokkene wel of niet moet worden opgenomen in het waarschuwingssysteem.

Reactie Y

Bij brief van 28 februari 2007 geeft Y op dit punt de volgende reactie:

'Y zal melding in het waarschuwingregister blijven maken van personen die voor minder dan € 20 gestolen hebben'.

'Voorwaarde voor het opnemen van een (ex-)medewerker in het register is dat er aangifte gedaan wordt. In die zin hanteren wij wel degelijk een proportionaliteitstoets. Het feit dat wij geen gebruik maken van het incidentenregister is op zich al een proportionaliteitstoets. Alleen als wij zeker weten dat iemand fraude heeft gepleegd, wordt deze persoon aangemeld bij het register'.

³¹ Uit twee van de acht dossiers.

³² Uit drie van de zeven dossiers. In één dossier werd alleen het product (een trui) genoemd.

Beoordeling

- 1 Y *voldoet* aan de eis dat de personen die zijn opgenomen in het register zijn ont-
slagen.
- 2 Y *voldoet* aan de eis dat er aangifte moet zijn gedaan tegen betrokkene.
- 3 Y *voldoet niet* aan de eis ten aanzien van informeren van de betrokkene over zijn
of haar opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. In 75% van de
gevallen wordt aan deze eis niet voldaan.
- 4 In 43% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, is de
waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen
door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking
wordt gegeven.
- 5 Y hanteert geen proportionaliteitstoets.

Reactie van het CBP naar aanleiding van de opmerkingen van Y op het rapport voor-
lopige bevindingen **ten aanzien van het niet hanteren van de proportionaliteits-
toets:**

*Het CBP heeft geen zaken onderzocht die niet zijn opgenomen in het waarschuwingssysteem.
Uit onderzoek van de dossiers van personen die zijn opgenomen in het waarschuwing-
systeem is niet gebleken dat er expliciete afwegingen zijn gemaakt met betrekking tot al dan
niet opname in het waarschuwingssysteem.*

7 Conclusies

Y heeft zijn Incidentenregister gemeld bij het CBP en *voldoet daarmee aan de norm.*

Y *voldoet niet aan de norm* dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn.

Y *voldoet niet aan de norm* dat er jaarlijks een interne controle moet worden uit-
gevoerd.

Y *voldoet* aan de eis dat de personen die zijn opgenomen in het register zijn ont-
slagen.

Y *voldoet* aan de eis dat er aangifte moet zijn gedaan tegen betrokkene.

Y *voldoet niet* aan de eis ten aanzien van informeren van de betrokkene over zijn of
haar opname in het Incidenten- en het Waarschuwingregister. In 75% van de geval-
len wordt aan deze eis niet voldaan.

Y hanteert geen proportionaliteitstoets.

In 43% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, is de
waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door
de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt
gegeven.

Alleen (ex-)werknemers mogen worden opgenomen in het Waarschuwingregister.
De mededeling dat stagiaires opgenomen worden in het register is in strijd met het
Protocol.

Bijvoegsel

Werking van het waarschuwingssysteem

Y was niet op de hoogte dat men naast het Waarschuwingregister ook een Incidentenregister had.

De onderzoekers hebben geconstateerd dat in het waarschuwingssysteem tweemaal eenzelfde persoon is opgenomen. Het betreft een naam met een spellingsfout waarbij alle overige gegevens gelijk zijn en het betreft een registratie met een spellingsfout in de plaatsnaam waarbij alle overige gegevens gelijk zijn.

ONDERZOEK NAAR DE WERKING VAN HET WAARSCHUWINGSSYSTEEM BIJ Z

Verkorte geanonimiseerde rapportage van bevindingen

Samenvatting

Het CBP heeft in het kader van het onderzoek naar de werkwijze van het waarschuwingssysteem detailhandel verschillende deelnemers bezocht. Op 17 november 2006 heeft het CBP een bezoek gebracht aan Z. Het CBP heeft voorafgaand aan het onderzoek documenten opgevraagd en heeft daarna ter plaatse interviews afgenomen, dossiers geanalyseerd waarvan de persoonsgegevens waren opgenomen in het Waarschuwingregister en eigen waarnemingen verricht. De conclusies van het onderzoek zijn dat Z:

- Voldoet aan de norm dat het Incidentenregister is gemeld bij het CBP;
- Niet voldoet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn die zijn goedgekeurd door het bevoegde gezag binnen Z;
- Voldoet aan de norm dat de personen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister zijn ontslagen;
- Niet voldoet aan de norm dat er aangifte moet zijn gedaan tegen betrokkene;
- Het CBP geeft geen oordeel over de naleving van de eis ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn of haar opname in het Waarschuwingregister. Uit de dossiers valt niet op te maken hoeveel tijd heeft gezeten tussen opname in het Waarschuwingregister en de verzending van de brieven aan de betrokkenen.
- Geen proportionaliteitstoets hanteert.

In 13% van de gevallen die zijn opgenomen in het Waarschuwingregister, is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

1 Inleiding

Deze bijlage bevat de rapportage van bevindingen van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) van het door het CBP uitgevoerde controlerend onderzoek bij Z. Het onderzoek heeft tot doel inzicht te krijgen in en een beoordeling te geven over de werkwijze van Z met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het waarschuwingssysteem.

De onderzochte aspecten zijn:

- De meldingsplicht bij het CBP (alleen formele toetsing en niet inhoudelijk);
- De naleving van de criteria voor opname in het register zoals geregeld in het Protocol waaronder in het bijzonder:
- De informatieplicht.

Naast bovengenoemde specifieke aspecten wordt ook de algemene zorgvuldigheidsplicht betrokken.

2 Selectieproces

Het selectieproces, waarin wordt beslist welke bedrijven zullen worden onderzocht, heeft tot doel om zo objectief mogelijk tot een keuze te komen en daarnaast om de kans op een effectief en zinvol onderzoek te vergroten door bij de selectie bepaalde factoren te betrekken. Bij de keuze van Z is het aantal registraties dat is opgeno-

men in het waarschuwingssysteem betrokken. De bedoeling was om een spreiding in aantallen registraties te krijgen: één 'grote toeleverancier' van gegevens en twee wat 'kleinere toeleveranciers' van gegevens. Z valt in de categorie van 'kleinere toeleveranciers'. Als informatiebron van deelnemers en aantallen opgenomen persoonsgegevens is een overzicht gebruikt dat door de FAD is samengesteld.

Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd. De eerste fase betrof het verkrijgen van relevante documentatie. Er zijn diverse documenten opgevraagd bij de FAD en zes deelnemers aan het waarschuwingssysteem. De tweede fase betrof het onderzoek ter plaatse bij drie deelnemers, waaronder Z.

De onderzoeksmethode in de eerste fase bestond uit het schriftelijk stellen van vragen en opvragen van documenten. Het onderzoek ter plaatse (tweede fase) bestond uit het afnemen van interviews, dossieronderzoek en eigen waarneming van de werking van het waarschuwingssysteem.

3 Aankondiging van het onderzoek

Op 3 oktober 2006 heeft het CBP Z op de hoogte gesteld van het onderzoek, door middel van een brief. In deze brief vraagt het CBP Z om goedgekeurde procedures en werkinstructies en een afschrift van het rapport van de interne accountants- of controledienst op te sturen. Op 13 oktober 2006 is er telefonisch contact opgenomen met medewerker A van Z om te vragen naar de stand van zaken. Bij brief van 19 oktober 2006 heeft het CBP de volgende documenten ontvangen:

- Werkwijze (check sollicitant, opname Waarschuwingregister van ex-medewerker);
- Voorbeeldbrief;
- Intern klachtenreglement Z;
- Memo aan alle medewerkers over deelname aan het Waarschuwingregister.

Bij brief van 25 oktober 2006 heeft het CBP Z meegedeeld dat er een onderzoek ter plaatse zou worden uitgevoerd. Telefonisch is afgesproken om het onderzoek op 17 november 2006 te laten plaatsvinden.

4 Onderzoek ter plaatse

Op 17 november 2006, van 10.00 tot 13.15 uur, is bij Z het onderzoek ter plaatse uitgevoerd. Van het onderzoek ter plaatse is verslag gemaakt, dat als bijlage bij het rapport aan Z is toegezonden. In deze publicatie verkorte weergave is het omwille van de anonimiteit niet opgenomen.

5 Rapportage

De bevindingen zijn opgenomen in een rapport. Z heeft de gelegenheid gekregen om op het concept rapport (van 6 februari 2007) te reageren. Z heeft bij brief van 20 februari gereageerd. De opmerkingen zijn in dit rapport verwerkt. Het CBP heeft, rekening houdend met de zienswijze van Z, bij besluit van 13 maart 2007 het Rapport van Bevindingen vastgesteld.

6 Bevindingen

6.1 Werkwijze

Het CBP heeft bij Z de volgende onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd:

- Interviews afgenomen. Het CBP heeft op 17 november 2006 ter plaatse een gesprek gevoerd met de beheerder (manager security, medewerker A) en de gebruiker van het Incidentenregister (adviseur);

- Dossieronderzoek verricht. Z had (volgens de FAD) op 2 oktober 2006, negen registraties opgenomen in het Incidentenregister en acht in het Waarschuwingregister. Op 17 november 2006 zijn negentien⁽³³⁾ dossiers door Z ter plaatse ter beschikking gesteld aan het CBP. Het CBP heeft de negentien dossiers ter plaatse geanalyseerd;
- Eigen waarneming van de werking van het waarschuwingssysteem.

6.2 De onderzoeksvragen

In de navolgende paragrafen worden de drie onderzoeksvragen één voor één behandeld. De indeling per onderzoeksvraag is als volgt:

- Norm
  - Wettelijk kader (Wbp)
  - Sectornormering (Protocol)
- Feitelijke constatering
- Beoordeling

6.2.1 Onderzoeksvraag 1

Heeft Z zijn Incidentenregister gemeld?

Norm

In artikel 27 en artikel 28 Wbp is de meldingsplicht neergelegd. In beginsel dient iedere geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens bij het CBP of een functionaris gegevensbescherming gemeld te worden.

Artikel 3.1 van het Protocol schrijft voor dat de verantwoordelijke zijn verwerking moet melden bij het CBP.

Feitelijke constatering

De verwerking is bij het CBP gemeld.

Beoordeling

Z voldoet aan de norm.

6.2.2 Onderzoeksvraag 2

Heeft Z procedures/werkinstructies formeel vastgesteld waarmee de zorg voor de kwaliteit van de gegevensverwerking wordt gewaarborgd?

Norm

Op grond van artikel 11, tweede lid Wbp moet de verantwoordelijke de nodige maatregelen treffen opdat de gegevens juist en nauwkeurig zijn. Eén van de redenen voor het CBP om van een nader onderzoek (in het kader van artikel 31 Wbp) af te zien is dat van de verantwoordelijke wordt verwacht dat deze de werkwijze van het Protocol heeft geconcretiseerd in werkprocessen. Vandaar dat zal worden onderzocht of de deelnemers een voor de eigen organisatie vastgestelde werkinstructie hebben en of er is voorzien in controle op de naleving hiervan.

In zijn verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004 van het Waarschuwingregister Detailhandel heeft het CBP de FAD aangegeven - ter garantie dat alleen ernstige incidenten in het Waarschuwingregister worden opgenomen - in het Protocol en de werkprocessen een proportionaliteitsafweging op te nemen. Naast het feit dat een personeelslid ontslagen moet zijn wegens fraude en dat hiervan aangifte is gedaan dient er - voorafgaand aan de opname - een proportionaliteitsafweging plaats te vinden waarbij afgewogen wordt of het belang van de opname in het Waarschuwingregister prevaleert boven de mogelijke nadelige gevolgen voor de betrokkene als gevolg van de opname van zijn gegevens.

33 Omdat het een dynamisch systeem betreft fluctueren de aantallen over een bepaalde periode. In dit geval hebben er dus in de tussentijd twee mutaties plaatsgevonden.

Artikel 3.3 van het Protocol schrijft voor dat het gebruik van het systeem uitsluitend is toegestaan binnen de regels van het Protocol en de bestaande interne procedures en voorschriften. De deelnemers dienen zorg te dragen voor een zorgvuldige invoervalidatie en instructies aan de veiligheidsafdeling teneinde zeker te stellen dat uitsluitend in overeenstemming met de regels van het Protocol gegevens worden ingevoerd in het Incidentenregister c.q. in het Waarschuwingregister.

Artikel 10.3 van het Protocol schrijft voor dat de interne of de externe accountant van de deelnemer de naleving van de bepalingen in het Protocol jaarlijks controleren. Van de bevindingen wordt verslag uitgebracht aan het bestuur van de deelnemer.

Feitelijke constatering

Bij brief van 3 oktober 2006 heeft het CBP Z schriftelijk gevraagd om door de organisatie goedgekeurde werkprocedures/ -instructies toe te zenden. Op 19 oktober 2006 heeft het CBP de volgende documenten ontvangen:

- Werkwijze (check sollicitant, opname Waarschuwingregister van ex-medewerker);
- Voorbeeldbrief;
- Intern klachtenreglement Z;
- Memo aan alle medewerkers over deelname aan het Waarschuwingregister.

Er zijn geen door de organisatie vastgestelde en voor de organisatie formeel geldende werkprocedures/ -instructies. De werkwijze die Z thans heeft bestaat uit een print van een presentatie waar de grote lijnen van de procedure op wordt afgebeeld.

Reactie Z

Bij brief van 20 februari 2007 geeft Z op dit punt de volgende reactie:

'De instructies zijn niet ondertekend door de directie. Wij zullen dit op korte termijn verzorgen. De instructies zijn echter wel aanwezig. Invoer en controle staan beschreven in de Handleiding van het Waarschuwingregister. De afspraken tussen de salarisadministratie voor wat betreft controle op de sollicitanten, en het vervolg bij een treffer staan omschreven in het schema waar u in uw brief naar verwijst. De procedure voor het invoeren van ontslagen medewerkers staan weer in de Handleiding van het Waarschuwingregister. Volgens mij staan alle essentiële zaken in de genoemde procedure en in het genoemde schema. Graag ontvang ik van u gedetailleerde informatie welke zaken volgens u onvoldoende beschreven staan'.

Interne controle: Z is officieel pas per 1 juni 2006 deelnemer. Z geeft in de brief van 19 oktober 2006 aan dat er daarom nog geen rapportage beschikbaar is van de interne controledienst.

Beoordeling

Z voldoet niet aan de norm dat er interne procedures en werkinstructies door de leiding van het bedrijf zijn vastgesteld. De beoordeling ziet toe op het formele aspect van goedkeuring door de leiding van het bedrijf (de directie).

Er wordt geen uitspraak gedaan over de interne controle omdat de termijn waarbinnen Z de interne controle dient te hebben uitgevoerd pas in juni 2007 verloopt.

6.2.3 Onderzoeksvraag 3

Leeft Z de criteria voor opname van persoonsgegevens in het waarschuwingssysteem correct na?

- a Ontslag werknemer wegens fraude;
- b Aangifte tegen werknemer;
- c Informatieplicht jegens werknemer;
- d Wordt bij opname in het Waarschuwingregister rekening gehouden met de proportionaliteit van de ernst van het feit en de persoon van de dader?

Norm

Informatieplicht

Het is van belang dat de overdracht uit een register voor intern gebruik naar één voor extern gebruik zorgvuldig wordt vastgelegd. Immers, om adequaat te kunnen informeren moet de overdracht zijn vastgelegd. Het informeren komt in de artikelen 33 en 34 aan bod. Deze bepalingen vormen een uitwerking van het transparantiebeginsel en van het in artikel 6 neergelegde beginsel van 'fair processing': behoudens uitzonderingen is de gegevensverwerking slechts 'behoorlijk' in de zin van artikel 6, indien de betrokkene daarvan overeenkomstig de regels van de artikelen 33 of 34 op de hoogte wordt gebracht.

Artikel 34 Wbp bestrijkt alle gevallen die niet onder het bereik van artikel 33 Wbp vallen. De deelnemer bepaalt zelf of hij de betrokkene opneemt in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister; derhalve is er geen sprake van artikel 33. De betrokkene moet door de verantwoordelijke worden geïnformeerd over de opname in het Incidentenregister en het Waarschuwingregister tenzij deze reeds daarvan op de hoogte is:

- a. op het moment van vastlegging van hem betreffende gegevens, of
- b. wanneer de gegevens bestemd zijn om te worden verstrekt aan een derde, uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking.

Artikel 9.1 van het Protocol schrijft voor dat de betrokkene wordt geïnformeerd op het moment dat diens gegevens worden vastgelegd in een Incidentenregister respectievelijk het Waarschuwingregister. Voor zover het een verzoek betreft van een betrokkene hem mede te delen of hem betreffende persoonsgegevens in het Incidentenregister zijn opgenomen, kan mededeling achterwege blijven indien opsporings- respectievelijk onderzoeksbelangen dit noodzakelijk maken (9.3).

Artikel 9.5 van het Protocol schrijft voor dat de deelnemers een overzicht bijhouden van verrichte verstrekkingen voor de duur van 1 jaar na de datum waarop de gegevens aan de andere deelnemer zijn verstrekt.

Proportionaliteit

Op grond van artikel 5.2 van het Protocol moeten de deelnemers er zorg voor dragen dat verwijzingsgegevens van individuele natuurlijke personen aan de criteria voldoen om te worden opgenomen in het Waarschuwingregister. De volgende opnamecriteria gelden:

- 1 de activiteiten van de individuele persoon moeten geleid hebben tot ontslag;
- 2 er moet aangifte zijn gedaan bij de politie;
- 3 de betrokken persoon moet van het feit van opname op de hoogte zijn gesteld.

In het document *Waarschuwingregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel* van de Stichting Fraude Aanpak Detailhandel, 2006, wordt een toelichting op de voorwaarden voor verwerkingen in het kader van het waarschuwingregister gegeven. Onder het kopje algemene voorwaarden worden een aantal beginselen genoemd en uitgewerkt waaronder 'de ernst van de misstand' (pagina 3). Het FAD schrijft hierover: 'Ernst van de misstand: een eenmalige wanprestatie van geringe omvang (incident) mag niet leiden tot plaatsing op een waarschuwingregister. Pas wanneer sprake is van structurele wanprestaties of van een incidentele maar ernstige misstand kan het gerechtvaardigd zijn iemand in een dergelijk register te plaatsen. Het gaat hier om een belangrijk criterium. Voorkomen moet worden dat personen voor een relatief klein delict in een waarschuwingregister worden opgenomen dat onevenredige gevolgen heeft'.

Feitelijke constatering

In de 19 onderzochte dossiers hebben de onderzoekers het volgende vastgesteld:

- 1 uit alle dossiers bleek dat de persoon was ontslagen;
- 2 uit bijna alle dossiers (95%) bleek dat er aangifte was gedaan⁽³⁴⁾;
- 3 uit alle dossiers bleek dat de persoon was geïnformeerd over de opname in het waarschuwingssysteem.

Het CBP heeft op 25 oktober 2006 het onderzoek ter plaatse aangekondigd.

Het CBP heeft de volgende data op de brieven (waarin de persoon werd geïnformeerd) aangetroffen:

- 31 oktober 2006: 3x
- 02 november 2006: 2x
- 03 november 2006: 11x
- 08 november 2006: 2x
- 13 november 2006: 1x

Het CBP constateert dat de verzending van de brieven is gebeurd na aankondiging van het onderzoek door het CBP. Uit de dossiers valt niet op te maken hoeveel tijd heeft gezeten tussen opname in het waarschuwingssysteem en de verzending van de brieven aan de betrokkenen.

Reactie Z

Bij brief van 20 februari 2007 geeft Z de volgende reactie:

'... Er is inderdaad één incident geconstateerd waarbij geen aangifte is gedaan. Wij hebben intern inmiddels actie ondernomen. Deze persoon is uit het register verwijderd. Vanaf november 2006 worden er uitsluitend personen in het register ingevoerd indien daadwerkelijk een aangifte en ontslagbrief in ons bezit zijn...'

Proportionaliteit, ernst van het feit

In 40%⁽³⁵⁾ van de gevallen die zijn opgenomen in het waarschuwingssysteem betreft het een bedrag met een waarde van onder de € 100. In 13%⁽³⁶⁾ gaat het om een bedrag van € 20 of minder. Het laagste bedrag waarvoor een persoon is opgenomen in het Waarschuwingregister is € 9,99. Het hoogste bedrag dat de onderzoekers zijn tegengekomen is € 7500.

Uit geen dossier is gebleken van een expliciete afweging of betrokkene wel of niet moet worden opgenomen in het waarschuwingssysteem.

Reactie Z

Bij brief van 20 februari 2007 geeft Z de volgende reactie:

Z bestrijdt de opvatting dat de proportionaliteitstoets niet wordt toegepast.

'Wij hanteren in ons fraudebeleid al een afweging of wij wel of geen aangifte doen bij de politie. Geen aangifte betekent ook dat men niet wordt opgenomen in het register. Indien er situaties voordoen waarbij de personeelsfunctionaris, de districtsmanager of onderzoeker van derving en veiligheid het gerechtvaardigd vindt om geen aangifte te doen, dan wordt dit met motivatie voorgelegd aan het hoofd personeelszaken die de beslissing kan nemen geen aangifte te doen. U begrijpt dat dit bij geringe feiten kan worden toegepast.

U geeft aan dat het FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden aangeeft dat geringe diefstallen, zoals de door u genoemde € 20,-, niet in de verwerking zou dienen te worden meegenomen. Dit is echter niet het geval. Ik heb nog bij de secretaris van het FAD navraag gedaan en ook hij ontkende het bestaan van deze regeling. Het zou mijn inziens ook een kwalijke zaak zijn om een bepaald bedrag vast te stellen waarop men mag worden aangenomen in het waarschuwingregister of niet...

34 In dossier Job-08 (Ontslagbrief ...) bleek geen aangifte aanwezig. Uit de overige stukken bleek dat betrokken persoon was ontslagen en dat zij op de hoogte was gesteld van opname in het waarschuwingssysteem.

35 In zes van de vijftien dossiers. In vier dossiers is niet op te maken om welke fraudebedragen het gaat.

36 In twee van de vijftien dossiers.

Tot slot houden wij uitsluitend de bewezen diefstallen in onze dossiers bij. De werkelijke schade is in veel gevallen veel hoger, immers de constatering van een strafbaar feit is vrijwel altijd vooraf gegaan aan (een) fraude signaal waarin de betrokken fraudeur al fraude pleegde maar de fraude nog niet bewezen kon worden. Uitsluitend en alleen van de fraude die volledig bewezen kan worden, wordt aangifte gedaan'.

Beoordeling

- 1 Z voldoet aan de eis ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister en het criterium van ontslag.
- 2 Z voldoet niet aan de norm ten aanzien van de opname in het Waarschuwingregister en het criterium van aangifte.
Er is één incident geconstateerd waarbij geen aangifte is gedaan. De persoon is toch opgenomen in het Waarschuwingregister⁽³⁷⁾.
- 3 Het CBP geeft *geen oordeel* over de naleving van de eis ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn of haar opname in het Waarschuwingregister. Uit de dossiers valt niet op te maken hoeveel tijd heeft gezeten tussen opname in het Waarschuwingregister en de verzending van de brieven aan de betrokkenen.
- 4 In 13% van de gevallen is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20. Dit is in afwijking van hetgeen door het FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.
- 5 Z hanteert geen proportionaliteitstoets.

Reactie van het CBP naar aanleiding van de opmerkingen van Z op het rapport voorlopige bevindingen **ten aanzien van de opname waarbij de aangifte ontbrak**: Z heeft aangegeven dat deze persoon niet langer is opgenomen in het Waarschuwingregister.

Ten aanzien van het niet hanteren van de proportionaliteitstoets:

Het CBP heeft geen zaken onderzocht die niet zijn opgenomen in het waarschuwingssysteem. Uit onderzoek van de dossiers van personen die zijn opgenomen in het waarschuwingssysteem is niet gebleken dat er expliciete afwegingen zijn gemaakt met betrekking tot al dan niet opname in het waarschuwingssysteem. Er zijn ook geen casussen aangetroffen waaruit bleek dat er sprake was van een structureel (wan)gedrag van personen.

7 Conclusies

- Z heeft zijn Incidentenregister gemeld bij het CBP en *voldoet daarmee aan de norm*.
- Z *voldoet niet aan de norm* dat er interne procedures en werkinstructies dienen te zijn die zijn goedgekeurd door het bevoegde gezag binnen Z.
- Er wordt *geen uitspraak* gedaan over de interne controle omdat de termijn waarbinnen Z de interne controle dient te hebben uitgevoerd pas in juni 2007 verloopt.
- Z *voldoet* aan de eis ten aanzien van de norm omtrent opname in het Waarschuwingregister inzake het criterium van ontslag.
- Z *voldoet niet* aan de norm ten aanzien van de opname in het waarschuwingregister inzake het criterium van aangifte.
Er is één incident geconstateerd waarbij geen aangifte is gedaan. De persoon is toch opgenomen in het Waarschuwingregister.
- Het CBP geeft *geen oordeel* over de naleving van de eis ten aanzien van het informeren van de betrokkene over zijn of haar opname in het Waarschuwingregister. Uit de dossiers valt niet op te maken hoeveel tijd heeft gezeten tussen opname in het Waarschuwingregister en de verzending van de brieven aan de betrokkenen.
- Z hanteert geen proportionaliteitstoets.

-
- In 13% van de gevallen is de waarde van het gestolen goed minder dan € 20.
Dit is in afwijking van hetgeen door de FAD aan de leden in de toelichting op de voorwaarden voor verwerking wordt gegeven.

SCHRIFTELIJKE REACTIE VAN DE FAD OP HET CBP-RAPPORT VOORLOPIGE BEVINDINGEN

FAD FRAUDE AANPAK DETAILHANDEL	Stichting • FRAUDE AANPAK DETAILHANDEL info@stichtingfad.nl • www.stichtingfad.nl	
AANGETEKEND College bescherming persoonsgegevens t.a.v. mevrouw mr. M.W. McLaggan-van Roon Postbus 93374 2509 AJ DEN HAAG		
Leidschendam 4 april 2007	Kenmerk FAD-07.017/PW/IG	E-mail info@stichtingfad.nl
Betreft Reactie op concept-rapport voorlopige bevindingen		
Geachte mevrouw McLaggan-van Roon,		
<p>Het bestuur van de stichting Fraude Aanpak Detailhandel (FAD) heeft met belangstelling kennis genomen van de inhoud van uw Rapport van Voorlopige Bevindingen <i>Zwarte lijsten detailhandel, de werking van drie incidentenregisters en het waarschuwingsregister van de stichting FAD</i>. Het rapport is uitgebreid in het bestuur van de FAD besproken.</p> <p>Daar waar de formele en materiele regels zijn overtreden, zal het bestuur de deelnemers met de uitkomsten confronteren en eisen dat alle deelnemers zich houden aan de absolute normen van aangifte, ontslag en informatieverstrekking aan de betrokkene. De stichting FAD voert introductiegesprekken met deelnemers waarin alle regels worden doorgesproken. Ook controleert de FAD het gebruik van het waarschuwingsregister door middel van het bijhouden van loggegevens. Het rapport geeft aanleiding om het toezicht op het gebruik van het waarschuwingsregister te verscherpen. Dit zal onder meer plaatsvinden door een auditcommissie en door een extra controle in de aanmeldingsprocedure voor deelnemers. Ook zal het bestuur streng optreden met betrekking tot zijn toezichhoudende taak en periodiek (laten) controleren of de regels ook inderdaad worden nageleefd. Bij overtredingen zullen deelnemers niet alleen worden aangesproken, maar zullen desnoods maatregelen worden genomen waarbij roeyering niet wordt uitgesloten.</p> <p>Het bestuur deelt een aantal bevindingen uit uw rapport niet. Het gaat om het hebben van goedgekeurde werkinstructies, de ernst van de misstand, de technische werking van het waarschuwingsregister en de stelling dat een klachtenprocedure ontbreekt.</p> <p>Eerst enkele opmerkingen van algemene aard. Het rapport spreekt, zelfs in de titel, van 'zwarte lijst', waar een waarschuwingsregister wordt bedoeld. In het rapport <i>Waarschuwingsregister ter voorkoming en bestrijding van</i></p>		
1		
Overgooi 11 • Postbus 182, 2260 AD LEIDSCHENDAM • T 070 - 444 25 87 • F 070 - 317 50 46		

fraude in de detailhandel (FAD 2006) heeft de stichting FAD de achtergrond van het verschil geschetst. De stichting FAD blijft benadrukken dat het geen zwarte lijst is. Een tweede opmerking betreft de naar onze mening onduidelijke wijze waarop sommige cijfers worden gepresenteerd. De som van de aantallen dossiers bij de drie onderzochte bedrijven is onduidelijk gepresenteerd waarbij het incidentenregister en het waarschuwingsregister door elkaar zijn gehaald. Bij deelnemer X geeft u de onmogelijke situatie weer van een aantal personen in het waarschuwingsregister dat hoger is dan het aantal in het incidentenregister. Op de mogelijk onjuiste aantallen zijn echter wel de bevindingen en conclusies gebaseerd. Ook doemt de vraag op of de relatie tussen het incidentenregister en het waarschuwingsregister wel goed is begrepen. Geregistreerde personen worden immers altijd in het incidentenregister opgenomen en bij ontslag en fraude ook in het waarschuwingsregister. Een derde opmerking betreft het selectieproces dat, naar uw mening, tot doel heeft objectief tot een keuze uit de zes deelnemers te komen. Als echter naar de constatering op pagina 7 wordt gekeken, dan blijkt dat zes deelnemers schriftelijk zijn gevraagd om goedgekeurde procedures en werkinstructies op te sturen. Op basis van deze reacties concludeert u dat twee de inhoudelijke toetsing positief doorstaan en dat twee bijna voldoende scores. De andere twee scores onvoldoende. Uit uw algemene conclusie na onderzoek bij de drie geselecteerde deelnemers, dat er slechts één voldoende scoort, valt af te leiden dat in elk geval de twee bedrijven zijn geselecteerd die op dit onderdeel onvoldoende hebben gescoord. Dat roept de vraag op waarom de andere drie bedrijven buiten de selectie zijn gebleven. Ook wil het bestuur een opmerking maken over uw conclusies op pagina 16 met betrekking tot de vervuilde gegevens en de betrouwbaarheid. Deze conclusie komt niet overeen met de bevindingen bij deelnemer X (pagina 51). Op pagina 51 wordt namelijk geconstateerd dat de zoek sleutel voorkomt op het incidentenregister.

Werkinstructies

In de documentatiemap "*Waarschuwingsregister ter voorkoming en bestrijding van fraude in de detailhandel*" heeft de stichting FAD twee modelinstructies opgenomen, één voor de veiligheidsafdeling en één voor de afdeling Human Resources. In deze werkinstructies wordt voor het systeem dat door alle deelnemers wordt gebruikt op uniforme wijze aangegeven op welke wijze met de gegevens en de registers moet worden omgegaan. Met deze instructies is op voldoende wijze invulling gegeven aan hetgeen op pagina 7, respectievelijk 12 van het rapport wordt aangegeven: "Te dien einde is het gewenst dat de verantwoordelijke algemene richtlijnen uitvaardigt voor de eigen medewerkers die van de gegevens kennis kunnen nemen en voor de ontvangers van de gegevens, zijnde de deelnemers aan het waarschuwingsregister." Met deze instructies is naar onze mening ook invulling gegeven aan het bepaalde in artikel 3.3 van het protocol.

Ernst van de misstand

Uit uw rapport blijkt dat fraude met lage bedragen aanleiding kan zijn tot het nemen van rigoreuze maatregelen. Het bestuur wil hierbij een drietal kanttekeningen plaatsen.

De eerste kanttekening betreft het verschil tussen theorie en praktijk dat onvermijdelijk tot uiting komt wanneer een voorafgaand en nader onderzoek plaats moet vinden nog voor een systeem beproefd en geëvalueerd is. Kleine diefstallen komen veelvuldig voor en de integriteit in en van ondernemingen is essentieel. Hierin is geen plaats voor diefstal.

Een tweede kanttekening betreft de passage zelf. U heeft niet de gehele tekst bij dat onderdeel uit ons rapport overgenomen. Het eerste deel is niet de norm van de stichting FAD, maar is een conclusie die de stichting FAD heeft overgenomen uit een rapport van mei 1995 van de toenmalige Registratiekamer over dit onderwerp (*A.F. Rommelse, Zwarte lijsten, Belangen en effecten van waarschuwingssystemen. Den Haag: Registratiekamer, mei 1995, blz. 17*). Dat blijkt ook uit het feit dat dit deel in het rapport is gecursiveerd. Het tweede deel is inderdaad het standpunt van het bestuur van de stichting, maar u heeft het meest cruciale onderdeel weggelaten. *"Om te voorkomen dat al te lichtzinnig dit register wordt gehanteerd, zal de werkgever over zeer goede bewijzen moeten beschikken dat het delict is gepleegd en niet gering van omvang is. Alleen op die wijze kan met succes:*

een aanvechting van ontslag op grond van fraude worden doorstaan; vervolging naar aanleiding van een aangifte worden verdedigd."

Vervolgens wordt omschreven wat onder fraude moet worden verstaan en wordt afgesloten met: *"Wij menen dat door de eis van ontslag en het doen van aangifte de ernst van de misstand voldoende is aangetoond"*. Op dat moment is duidelijk niet voldoende onderkend dat bij de deelnemers de ernst van de misstand inmiddels dermate groot is, dat deze naar hun mening in een aantal gevallen uitsluitend met een 'zero tolerance beleid' is op te lossen. Zelfs bij een relatief gering bedrag volgt ontslag en aangifte, zoals het onderzoek bij alle drie de deelnemers aantoonde. Zonder iets te willen afdingen op het door u ingenomen standpunt, blijft de stichting FAD van mening dat het primair de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid van de deelnemer is om vast te stellen wanneer ontslag wordt verleend en wanneer aangifte wordt gedaan. Wanneer bij die afweging ook de gevolgen van opname in het register worden betrokken, is opname in het waarschuwingsregister toegestaan. Dit standpunt wordt gesteund door het Convenant Aanpak Interne Criminaliteit dat onlangs is ondertekend door VNO-NCW, MKB-Nederland, het Openbaar Ministerie en de Raad van Hoofddcommissarissen betreffende de aanpak van 'interne criminaliteit'. In dat convenant wordt geconstateerd dat het bedrijfsleven de interne criminaliteit niet altijd als een groot probleem of als strafbaar gedrag onderkent. Gezien de omvang van de schade dient de aanpak van interne criminaliteit in hun ogen wel degelijk een maatschappelijk belang. Aangezien de interne criminaliteit een bedreiging kan vormen voor het voortbestaan van het bedrijf of van een maatschappelijke sector, wordt er vanuit gegaan dat altijd aangifte wordt gedaan door de onderneming. Een derde kanttekening betreft het gewicht dat u toekent aan opname in het waarschuwingsregister, naast ingrijpende maatregelen als ontslag en aangifte. Geenszins worden de gevolgen van opname in het waarschuwingsregister onderschat, maar de stichting FAD wil deze zeker niet hoger plaatsen dan de twee andere maatregelen. Indien aangifte leidt tot veroordeling, zijn de gevolgen omvangrijk, omdat

de persoon dan wordt uitgesloten van alle werkzaamheden waarvoor het hebben van een verklaring omtrent het gedrag noodzakelijk is voor een langere periode dan vier jaar.

Klachtenprocedure

Op pagina 15 van uw rapport constateert u dat er nog geen klachtenprocedure is bij de stichting FAD. Het bestuur deelt deze conclusie niet. De stichting FAD heeft een klachtencommissie alsmede een klachtenreglement. Dit klachtenreglement is ook te vinden op een speciale pagina voor medewerkers van winkelbedrijven op de website www.stichtingfad.nl

Proportionaliteitstoets

Op pagina 7 en 9 van uw rapport geeft u twee van elkaar afwijkende interpretaties van uw zienswijze met betrekking tot de proportionaliteitstoets in uw verklaring van rechtmatigheid van 17 juni 2004. Op pagina 7 spreekt u van 'geadviseerd', terwijl op pagina 9 sprake is van voorwaarden om in protocol en werkinstructies een proportionaliteitsafweging op te nemen. De stichting FAD heeft bij herhaling (met uw College bescherming persoonsgegevens) gediscussieerd over de formulering op pagina 4 in uw verklaring van 17 juni 2004. Het bestuur heeft uw opmerking op grond van de letterlijke weergave beschouwd zoals het is, namelijk een advies. Als advies heeft het bestuur het standpunt ingenomen dat bij opname van een persoon in het Waarschuwingsregister er een proportionaliteitsafweging moet worden gemaakt tussen het belang van de bedrijfstak of het bedrijf en de nadelige gevolgen voor het personeelslid. Bij die gevolgen wordt geduid op zowel ontslag, aangifte bij de politie als opname in het register. In dat opzicht verschillen de stichting FAD en het CBP niet van mening. Waar u kennelijk nog een keuzemoment ziet tussen ontslag en aangifte aan de ene kant en opname in het waarschuwingsregister aan de andere kant, is het bestuur van mening dat bij de proportionaliteitstoets alle gevolgen in hun totaliteit moeten worden beoordeeld. Wanneer een deelnemer deze gevolgen voor het personeelslid afweegt tegen de gevolgen voor zijn bedrijf in het licht van het beleid dat terzake fraude en criminaliteit wordt gevoerd, dan is er duidelijk sprake van een proportionaliteitstoets in de zin als door u bedoeld. Met andere woorden de proportionaliteitsafweging, zoals door u voorgesteld bovenaan pagina 4, wordt door de deelnemers uitgevoerd, maar dan voordat ontslag wordt verleend en aangifte bij de politie wordt gedaan. Het, na het overgaan tot ontslag en het doen van aangifte, nogmaals maken van een afweging over opname in het register lijkt ons in dit proces niet logisch. Dit standpunt sluit aan bij het standpunt van bedrijf Z, zoals het dit heeft verwoord in haar reactie aan uw college. Uw conclusie met betrekking tot de drie onderzochte bedrijven en uw algemene conclusie op pagina 4 van het rapport, namelijk "de deelnemers hanteren niet de proportionaliteitstoets" acht de stichting FAD dan ook onjuist.

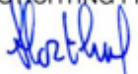
Conclusie

Het geheel overziend is het duidelijk dat bij de onderzochte deelnemers het gebruik van het incidenten- en het waarschuwingsregister niet geheel conform de richtlijnen en protocol was. Tegelijkertijd geeft het onderzoek aan hoe een verwerking in de loop van

protocol was. Tegelijkertijd geeft het onderzoek aan hoe een verwerking in de loop van een beperkte tijd kan veranderen en zich aan kan passen aan de werkelijkheid zoals die binnen de detailhandel wordt beleefd. Het bestuur constateert dat het waarschuwingsregister in een behoefte voorziet en aansluit bij de intentie die de opstellers van het Convenant Aanpak Winkelcriminaliteit in 2003 voor ogen stond. De stichting FAD zal naar aanleiding van uw rapport de onjuistheden en onvolledigheden van het systeem, in overleg met de deelnemers, inventariseren en aan alle deelnemers duidelijk maken dat het systeem alleen mag worden gebruikt, wanneer aan alle voorwaarden van het rapport en het protocol wordt voldaan.

Het bestuur zal gaarne in een overleg met het CBP de bevindingen uit uw rapport nader bespreken. De stichting FAD gaat ervan uit dat de opmerkingen worden meegenomen in de eindversie van het rapport en dat eventuele publicatie van het rapport pas plaatsvindt na dit gesprek én in overleg met de stichting FAD.

Hoogachtend,
STICHTING FRAUDE AANPAK DETAILHANDEL

A.H. Korthals
voorzitter

